

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը պետական պատվերի և ծրագրերի կատարման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը` «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքը, ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2008 թվականի գործունեության տարեկան ծրագրի 4.4 կետը, ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2008 թվականի մարտի 11-ի թիվ 9 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը` Պետական պատվերի և ծրագրերի կատարման նպատակով նախարարությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան` ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցներ:

**Վերահսկողության օբյեկտները`** ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, «Ճարտարապետության Ազգային թանգարան- ինստիտուտ», «Ալ. Թամանյանի թանգարան ինստիտուտ», «Գ-նագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունները (հիմնադիր` ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն) և «Հայարդնախագիծ», «Նախագծերի պետական արտագերատեսչական փորձաքննություն» փակ բաժնետիրական ընկերությունները (հանդիպակաց ստուգում):

**Վերահսկողության ծավալը`** Հետևյալ ծրագրերը համարվել են էական և ընդգրկվել են վերահսկողության մեջ`

- 2006-2007թթ. նախարարության ապարատի պահպանման ծախսեր՝ 827,837.7 հազ. դրամ (100 %):

- 2007թ. սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տների բնակիչների բնակարանների խնդրի լուծում՝ 74,568.2 հազ. դրամ (100%):

- 2007թ. արտասահմանյան պաշտոնական գործուղումներ՝ 2,758.4 հազ. դրամ (100%):

- 2007թ. աջակցություն թանգարաններին և ՊՈԱԿ-ներին՝ 61,617.5 հազ. դրամ (100%):

- 2007թ. պահուստային ֆոնդ՝ 706,854.8 հազ. դրամ (60%):

- 2006-2007թթ. բնակարանային ապահովում՝ բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրմամբ՝ 2,418,164.6 հազ. դրամ:

- 2007թ. նախագծային, շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներ՝ 14,438,228.4 հազ. դրամից 3,936,210.0 հազ. դրամը (27,3%):

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակաշրջանը՝ 2007թ., իսկ նախարարության ապարատի պահպանման ծախսերը և բնակարանային ապահովում՝ բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրմամբ ծրագիրը՝ 2006-2007թթ.

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 11.03.2008թ. – 03.05.2008թ.

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևը, ինչպես նաև կիրառվել են համապատասխանության վերահսկողության, ֆինանսական և կատարողական վերահսկողության տեսակները (վերջին երկուսը՝ ընտրանքային):

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում յուրաքանչյուր ծրագրի համար սահմանվել է էականության մակարդակ, ինչպես արժեքային իմաստով, այնպես էլ՝ արժեքից անկախ: Մասնավորապես, շինարարական և հիմնանորոգման աշխատանքները համարվել են մեծածավալ և ռիսկային, ելնելով դրանից, կիրառվել է ընտրանքային ստուգման եղանակը: Արժեքային իմաստով ընտրվել են 100 մլն դրամ և ավելի պայմանագրային արժեք ունեցողները, իսկ արժեքից անկախ՝ ընդգրկվել են օբյեկտներ՝ ըստ մարզերի և կատարված աշխատանքների տեսակի:

Ապացույցների ստացման մեթոդներից կիրառվել են փաստաթղթերի ու ակտիվների ստուգման, ընթացակարգերի և գործընթացների ուսումնասիրության, հարցման և հաշվարկման մեթոդները: Իրականացվել է ֆինանսական հաշվետվությունների և համապատասխան տեղեկատվության տարրերի միջև փոխկապակցվածության և/կամ համեմատության վերլուծություն:

Ստուգման ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման մեթոդներ, կատարվել է նախապես պատրաստված

հարցաշարով տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների մանրամասն ուսումնասիրություն: Ստուգումներն իրականացվել են մաս ֆիզիկական /չափագրում, գույքագրում/ եղանակներով:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել, ինչպես մաս վեր են լուծվել վերահսկողության ղիտարկման և ստուգման փուլերում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության արդյունքները.

ՀՀ պետական բյուջեից 2007 թվականի ընթացքում ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունը (այսուհետ՝ նախարարություն) ֆինանսավորվել է 13 ծրագրերով: Համաձայն բյուջեի կատարման հաշվետվության նշված ծրագրերի իրականացման համար 2007 թվականի ճշգրտված պլանով ծախս է նախատեսվել 17,338,593.9 հազ. դրամ, բյուջեից ֆինանսավորվել և փաստացի ծախսվել է 17,245,649.2 հազ. դրամ: Ծախսերի կատարման վերաբերյալ տեղեկանքը կցվում է (հավելված 1):

Ընտրանքային եղանակով առանձին ծրագրերի ճշտության նկատմամբ իրականացված վերահսկողության (ստուգման) արդյունքում պարզվել է.

I. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ապարատի պահպանման ծախսերի վերաբերյալ

(հազ. դրամ)

	2006թ.	2007թ.
Ճշտված պլան	360497.9	475116.4
Ֆինանսավորում	353900.6	473937.1
Դրամարկղային ծախս	350238.4	473930.0
Փաստացի ծախս	346236.5	472696.5

Ըստ հոդվածների ծախսերն արտացոլված են 2 և 3 հավելվածներում:

Ստուգման ընթացքում արձանագրվել է, որ.

- Խախտվել է ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2006թ. մարտի 21-ի թիվ 290-Ն հրամանով հաստատված վերաբաշխման իրականացման կարգի 3.3 կետի պահանջը՝ չի հիմնավորվել և չի նշվել վերաբաշխման նպատակը, վերջինիս ազդեցությունը ծրագրի բնականոն իրականացմանը: Այս պայմաններում ապարատի պահպանման 14 ծախսային հոդվածներով 2007թ., ընդհանուր առմամբ, կատարվել է 19,926.0 հազ. դրամի վերաբաշխում, այդ թվում՝ կապի ծառայության և էլեկտրաէներգիայի ծախսեր հոդվածներով պակասեցվել է 8,756.0 հազ. դրամ, իսկ

տրանսպորտային ծառայությունների վճար և այլ ակտիվների ձեռք բերման հոդվածներով ավելացվել է 8,191.3 հազ. դրամ և այլն:

- «Աշխատավարձ և աշխատավարձին հավասարեցված վճարներ» հոդվածով նախատեսված գումարները վերաբաշխման արդյունքում 2007թ.-ին «Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարներ» հոդվածով չծախսված գումարների հաշվին ավելացել են 4,000.0 հազ. դրամով, որից վճարվել է պարգևատրում:

- «Էլեկտրաէներգիայի ծախսեր» հոդվածով հաշվի չեն առնվել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության էլեկտրասնուցման և բաշխման վահանակներից օգտվող ՀՀ բնապահպանության, գյուղատնտեսության, աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունների կողմից օգտագործված էլեկտրաէներգիայի դիմաց կատարված վճարումները, ինչի հետևանքով բյուջեի կատարման վերաբերյալ 2006-2007թթ. հաշվետվություններով փաստացի ծախսերը 537.3 հազ. դրամով ավելի են ձևակերպվել և նույն չափով դեբիտորական պարտքը պակաս է արտացոլվել պարտքերի վերաբերյալ հաշվետվություններում: Էլեկտրաէներգիայի գծով 2006-2007թթ. նախատեսված ծախսերի ոչ ճիշտ պլանավորումը դարձել է վերաբաշխման պատճառ: Պատկերը բնորոշ էր մաս 2005թ.-ին, որի համար Վերահսկիչ պալատի կողմից առաջարկվել էր տեղադրել առանձին հաշվիչներ և կարգավորել ըստ նախարարությունների էլեկտրաէներգիայի ծախսի հաշվառումը, որը 01.05.2007թ. դրությամբ չի կատարվել:

- «Շենքերի, շինությունների և բնակարանային վարձակալության ծախսեր» հոդվածի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ 2006-2007թթ.-ին բյուջետային հայտերով ներկայացված շենքերի, շինությունների և բնակարանային վարձակալության վճարները հիմնավորված չեն, քանի որ բացակայում էին համապատասխան կնքված պայմանագրերը, իսկ բյուջեից ստացված 366.6 հազ. դրամը վերաբաշխման արդյունքում ուղղվել է այլ ծախսերի կատարմանը:

- «Տրանսպորտային ծառայությունների վճար» հոդվածով, հիմք ընդունելով առկա, ձեռք բերած ու դուրս գրված ավտոմեքենաների քանակը, 2007թ. տրանսպորտի պահպանման ճշտված վճարը պետք է կազմեր 14,400.0 հազ. դրամ, սակայն նախատեսվել է 19,200.0 հազ. դրամ, կամ 4,800.0 հազ. դրամով ավելի: Նման պայմաններում վերաբաշխման արդյունքում տրանսպորտի պահպանման ծախսերն առանց հիմնավորման ավելացվել են ևս 4,241.3 հազ. դրամով, կամ ընդամենը ավելի է նախատեսվել 9,041.3 հազ. դրամ, որն, ըստ հաշվառման տվյալների, ուղղվել է բենզինի ձեռք բերմանը և ավտոմեքենաների վերանորոգմանը: Ընդ որում, 01.01.08թ. դրությամբ ձեռք բերված և պահեստավորված 4,100.0 հազ. դրամ բենզինի (12325 լ) և 849.6 հազ. դրամ ավտոպահեստամասերի (մարտկոց, անվադողեր, քսայուղեր) մնացորդից 4,241.3

հազ. դրամը՝ վերաբաշխման արդյունքում հատկացված գումարների հաշվին ձեռք բերվածն է:

2008թ. բյուջետային հայտով ծառայողական 16 ավտոմեքենաների պահպանման ծախսերը նույնպես նախատեսվել են 19200,0 հազ. դրամ այն դեպքում, երբ հաշվառվում և շահագործվում է ծառայողական 12 ավտոմեքենա: Հաշվի առնելով 2008թ. պետական բյուջեով 3-րդ եռամսյակում նախատեսված մեկ ավտոմեքենայի ձեռք բերումը, տրանսպորտի ծառայությունների վճարը 4200,0 հազ. դրամով ավելի է նախատեսվել:

- ՀՀ կառավարության 16.02.2006թ. թիվ 310-Ա և 05.04.2007թ. թիվ 376-Ա որոշումներով նախատեսվել է նախարարությանն ամրացված շարժական գույքը օտարել դասական աճուրդով, համապատասխանաբար՝ 17 և 14 տրանսպորտային միջոցներ, որպես գույքի առանձին տարրեր, աճուրդի մեկնարկային գին սահմանելով որոշումների հավելվածներում նշված գնահատված մեծությունները: Վերը նշված որոշումների կատարման նպատակով «Ազգ» օրաթերթում 26.04.2006թ. և 05.05.2007թ. տրվել են հայտարարություններ՝ նշված 31 ավտոմեքենաները աճուրդով վաճառելու վերաբերյալ: Աճուրդով վաճառքի վերաբերյալ օրաթերթում տրված հայտարարություններում ավտոմեքենաների տեխնիկական վիճակը հիմնականում նշվել է որպես անսարք, հիմնանորոգման ենթակա: ՀՀ կառավարության որոշումների համաձայն նախատեսվել է յուրաքանչյուր աճուրդում չվաճառվածների մեկնարկային գինը հաջորդ աճուրդում նվազեցնել 20%-ով:

2006թ. հուլիս-սեպտեմբեր ամիսներին 2-8 աճուրդով 17 ավտոմեքենաներից վաճառվել է 11-ը, մեկնարկային գինը նվազեցվել է 10,514.0 հազ. դրամով, իսկ 2007թ. հունիս-սեպտեմբերին 8 աճուրդով 14 ավտոմեքենայից վաճառվել է 13-ը, մեկնարկային գինը նվազեցվել է 7,956.0 հազ. դրամով:

Վերը նշված գործարքների ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ 2007թ. ընթացքում թերթում հայտարարություն տալուց հետո 6 ավտոմեքենայի շահագործման վերաբերյալ լրացվել են ուղեգրեր, համաձայն դրանց ապրիլ-հունիս ամիսներին կատարվել է 23.7 հազ. կմ վազք և դուրս է գրվել 3680լ բենզին: Ընդ որում, ըստ հաշիվ-ապրանքագրերի 2007թ. ապրիլ-հուլիս ամիսներին նշված 6 ավտոմեքենայից 4-ը «Կարկոմավտո» և «Գարանտսերվիս» ՍՊԸ-ներում ենթարկվել են հիմնանորոգման՝ բյուջետային միջոցների հաշվին կատարելով 2,114.6 հազ. դրամի ծախս:

Այսպիսով, վերանորոգված և շահագործման վիճակում գտնվող ավտոմեքենաների վերաբերյալ «Ազգ» օրաթերթում 05.05.2007թ. հրապարակվել է իրականությանը չհամապատասխանող տեղեկատվություն: Բացի այդ, «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ և 22-րդ հոդվածների պահանջների խախտմամբ, ավտոմեքենաների հիմնանորոգման վերաբերյալ հրապարակային

ծանուցման փոփոխություններ չեն կատարվել, որը նպաստել է ավտոմեքենաների վաճառքի գնի նվազեցմանը, իսկ **ավտոմեքենաների վաճառքի գները կազմել են հիմնաճորդման համար ծախսված գումարներից էլ պակաս:**

Այսպես՝

- Գազ 3110 ծառայողական ավտոմեքենան (արտադրություն՝ 1998թ., պետ համարանիշ՝ 097LL11) սպասարկել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության աշխատակազմի նախկին ղեկավար Աշոտ Պետրոսյանին: “Ազգ” օրաթերթում տրված հայտարարության մեջ 07.06.07թ. դրությամբ մեկնարկային գինը սահմանվել է 1,113.7 հազ. դրամ, տեխնիկական վիճակը՝ անսարք, նորոգման ենթակա, այն դեպքում, երբ ավտոմեքենան 2007թ. ապրիլ-հունիս ամիսներին “Կարկոմավտո” ՍՊԸ-ում ենթարկվել է 823.2 հազ. դրամի հիմնաճորդման: 2007թ. մայիս և հուլիս ամիսներին ավտոմեքենան շահագործվել է՝ կատարվել է 3567 կմ վազք և դուրս է գրվել 580լ բենզին: Ավտոմեքենան վաճառվել է 2007թ. օգոստոսի 22-ին 6-րդ աճուրդով: Վաճառքի գինը կազմել է 364.9 հազ. դրամ կամ *հիմնաճորդման ծախսից 458.3 հազ. դրամով պակաս:*

- Ծառայողական ԳԱԶ 31029 ավտոմեքենան (արտադրություն՝ 1995թ., պետ համարանիշ՝ 098 LL 11) սպասարկել է նախարարի նախկին խորհրդական Գևորգ Սարգսյանին: “Ազգ” օրաթերթում տրված հայտարարությունում մեկնարկային գինը նշվել է 1,170.0 հազ. դրամ, տեխնիկական վիճակը՝ անսարք, նորոգման ենթակա, այն դեպքում, երբ 2007թ. մայիս-հունիս ամիսներին ավտոմեքենան ենթարկվել է 605.8 հազ. դրամի հիմնաճորդման: 2007թ. մայիս-հուլիս ամիսներին ավտոմեքենան շահագործվել է՝ կատարվել է 1420 կմ վազք և դուրս է գրվել 240 լ բենզին: Ավտոմեքենան վաճառվել է 24.09.07թ. միայն 8-րդ աճուրդով՝ 245.4 հազ. դրամով կամ հիմնաճորդման ծախսից 360.4 հազ. դրամով պակաս և այլն:

- Նախարարության ապարատի պահպանման համար այլ հոդվածներով (գործուղումներ, ջրմուղ-կոյուղուց օգտվելու վճար, գրասենյակային ապրանքներ և նյութեր, ներկայացուցչական ծախսեր) և արտասահմանյան պաշտոնական գործուղումների համար կատարված ծախսերի ճշտության ստուգմամբ խախտումներ չեն հայտնաբերվել:

II. Թանգարանին տրվող պետական աջակցության վերաբերյալ

Ա.Թամանյանի անվան թանգարանի կողմից 2007թ. համար ներկայացված բյուջետային հայտով հիմնական ֆոնդերի (գծագրեր, լուսանկարներ և այլն) քանակը ցույց է տրվել 9000 հատ: Հիմք ընդունելով ներկայացված ֆոնդի առկայությունը և քանակությունը հաշվարկվել և հատկացվել է սուբսիդիայի 7,987.3 հազ. դրամը: Այն դեպքում, երբ իրականում բյուջետային հայտով ներկայացված ֆոնդը թանգարանի

հաշվեկշռում չի հաշվառվել, պետական սեփականություն չէ, այն թանգարանի **տնօրենի անձնական սեփականությունն է:**

III. Հիմնանորոգման և շինարարական աշխատանքների վերաբերյալ

- 2007թ. ճշգրտված բյուջեով հիմնանորոգման, շինարարության և նախագծային աշխատանքներ՝ 14,840,310.0 հազ. դրամ (այդ թվում՝ ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից՝ 400,100.0 հազ. դրամ),
- ֆինանսավորում՝ 14,838,108.0 հազ. դրամ (այդ թվում պահուստային ֆոնդից՝ 399,915.0 հազ. դրամ),
- օբյեկտների քանակ՝ 213, այդ թվում չափագրված օբյեկտների քանակ՝ 26,
- կապալառուների թիվ՝ 101, այդ թվում չափագրված օբյեկտներում աշխատանքներ իրականացրած՝ 20,
- կապալառուների կողմից իրականացված հիմնանորոգման և շինարարական աշխատանքներ¹, 14,078,809.0 հազ. դրամ, այդ թվում ուսումնասիրված ծավալներ՝ 3,273,318.1 հազ. դրամ, կամ իրականացվածի 23.3%, չափագրված ծավալներ՝ 930,000.0 հազ. դրամ:

Ստուգման արդյունքում արձանագրվել է.

- Ընտրանքային եղանակով առանձնացված 930,000.0 հազ. դրամի հիմնանորոգման-շինարարական աշխատանքների նախագծանախահաշվարկային փաստաթղթերի ուսումնասիրության, նախագծային և փաստացի կատարված ծավալների համապատասխանության ստուգման արդյունքում արձանագրվել են խոշոր չափերի հավելագրում, նախահաշվային արժեքների գերազանցման, պայմանագրային ժամկետների խախտման պայմաններում տույժերը չհաշվարկելու փաստեր և այլ բնույթի խախտումներ՝ ընդամենը 283,668.5 հազ. դրամ, այդ թվում՝ չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարումներ՝ 170,313.3 հազ. դրամ, ճշտված նախահաշվային արժեքը գերազանցող վճարված պայմանագրային գումարներ՝ 106,491.5 հազ. դրամ և աշխատանքները նախատեսված ժամկետում չկատարելու պարագայում կապալառուներից չգանձված տույժ՝ 6,863.7 հազ. դրամ:

Հայտնաբերված խախտումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հավելված 4-ում:

- Բազմիցս խախտվել են «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ գլխի 6-րդ հոդվածի և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ թիվ 44 հրամանի պահանջները՝ նախագծային աշխատանքները կատարվել են առանց ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի, կամ դրանք կազմվել են ուշացումով,

¹ առանց նախագծային աշխատանքների

բացակայում են շինարարության թույլտվությունները: Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմը, մի շարք դեպքերում, չի համապատասխանում շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջներին, ծածկված աշխատանքների ակտերում ամբողջությամբ չեն նկարագրվում աշխատանքների կատարման փուլերը: Բաց թողումներ են արձանագրվել նաև տեխնիկական և հեղինակային հսկողության աշխատանքներում:

Հաշվի առնելով հիմնանորոգման և շինարարական աշխատանքների ստուգման ընթացքում հայտնաբերված տարաբնույթ խախտումները, ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի 2008թ. ապրիլի 25-ի թիվ 18 և 19 հրամանների հիման վրա իրականացվեցին հանդիպակաց ստուգումներ «Հանարդնախագիծ» ԲԲԸ-ում և «ՀՀ նախագծերի պետական արտագերատեսչական փորձաքննություն» ՊՓԲԸ-ում, (այսուհետ՝ Ընկերություններ), որոնք տեխնիկական հսկողություն իրականացնելու համար պետական բյուջեից ֆինանսավորվել են համապատասխանաբար՝ 151,529.7 և 50,157.3 հազ. դրամի չափով:

Ընկերությունները տեխնիկական հսկողությունն իրականացրել են՝ ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 08.04.1998թ.-ի թիվ 44 հրամանով հաստատված «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգով», որը «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 94-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն **ուժը կորցրել է 2007 թ. հուլիսի 1-ից: Բացի այդ, ընկերությունների 65 աշխատակիցների կողմից իրականացվել է 196 շինարարական օբյեկտների տեխնիկական հսկողություն և ոչ մի օբյեկտում թերություններ կամ խախտումներ չեն արձանագրվել:**

Հաշվի առնելով վերոգրյալը կարելի է փաստել, որ շինարարական օբյեկտների տեխնիկական հսկողությունը չի իրականացվել սահմանված պահանջներին համապատասխան, իսկ որոշ դեպքերում՝ կրել է ձևական բնույթ:

IV «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի

գործունեության վերաբերյալ

«Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿը (այսուհետ՝ «ԳՎԻԿ») կանոնադրության համաձայն մատուցում է հետևյալ ծառայությունները.

- քաղաքաշինության գնագոյացման ոլորտում անհատական պատվերների իրականացում,
- պայմանագրային հիմունքներով շինանյութերի բորսային միջինացված գների ամենամսյա տեղեկագրի տարածում:

Կանոնադրությամբ նախատեսվում է նաև, որ լիազոր մարմինը սահմանում է կազմակերպության գործադիր մարմնի աշխատանքների նկարագրությունը, որի

բացակայությամբ հնարավոր չէ պարզել, թե ինչ հիմունքներով է կազմվում «ԳՎԻԿ»-ի կողմից հրատարակվող ամենամսյա ինֆորմացիոն տեղեկագիրը:

Ընտրանքային ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ տեղեկագրում տեղ գտած շինարարական նյութերի գները ոչ թե բորսայի միջինացված գներն են, այլ մեկ, կամ առանձին դեպքերում՝ մի քանի կազմակերպություններից ստացված գնացուցակների գներն են: Օրինակ.

▪ «ԳՎԻԿ»-ի կողմից թողարկվող ամենամսյա տեղեկագրերում նշվել են պատուհանների պրոֆիլների ծագման երկրները (թուրքական, բելգիական, հունական և այլն), չնայած այն բանին, որ նշված երկրներից ներկրվում են միայն պրոֆիլները, իսկ հավաքումը կատարվում է տեղում՝ տարբեր կազմակերպությունների կողմից: Միավորի գնի ինֆորմացիայի աղբյուրը նշվել է «շուկա», սակայն միավորի գներն ընդունվել են «Եվրոստան ույուտ», «ՄՄՄ» և շուկայում հեղինակություն վայելող և բարձրորակ արտադրանք թողարկող այլ ընկերությունների գները: Տեղեկագրերում չնշելով, թե որ ընկերությունների գներն են ընդունվել որպես միավոր ապրանքի գին և այդ մասին չտեղեկացնելով նախագծային կազմակերպություններին, վերջիններիս հնարավորություն է տրվել նախագծերում նույնպես չնշել, թե հատկապես որ ընկերությունների արտադրանքի օգտագործումն է նախատեսվում նախագծով: Նշվածի հետևանքով կապալառուներին հնարավորություն է տրվել փաստացի տեղադրել շատ ավելի էժան և ցածրորակ պատուհաններ: Փաստացի տեղերում օգտագործված պատուհանների արժեքը զգալիորեն էժան է «ԳՎԻԿ»-ի կողմից թողարկվող տեղեկագրերում նշված պատուհանների գներից (այսպես՝ ապակեփաթեթով բացվող պատուհանի ամենացածր գինը տեղեկագրում նշվել է 1քմ՝ 60.5 հազ. դրամ այն դեպքում, երբ տեղադրված պատուհանների շուկայական գները առավելագույնը մոտ 37.0 հազ. դրամ է):

Չնայած վերջին տարիներին թույն մարտկոցներ չեն ներկրվում, ՀՀ ինֆորմացիոն տեղեկագրում նախկինում օգտագործված մարտկոցի մեկ սեկցիայի արժեքը ներառված է մոտ 1000 դրամի չափով այն դեպքում, երբ վերջինիս շուկայական գինը կազմում է 200-300 դրամ:

▪ Ստուգումներով նմանատիպ փաստեր արձանագրվել են ոչ միայն մետալոպլաստե դռների և պատուհանների հաշվարկներում, այլև՝ մետալոպլաստե պատուհանագոգերի, պրեսգրանիտի, լատեքսային ներկի, լամինատի, սանտեխնիկական սարքավորումների, ցինկապատ թիթեղների, սվաղի աշխատանքների և մի շարք այլ նյութերի գծով: Որոշ սարքավորումների գներ (թույն մարտկոցներ և այլն), որոնք ընդգրկված են 2007թ. բյուջետային հատկացումների հաշվին հիմնաճորդվող օբյեկտների նախահաշիվներում, ընդհանրապես չունեն որևէ հիմնավորում և տեղեկագրում ներառվել են վերջիններիս վաճառքով զբաղվող կազմակերպությունների աշխատակիցների բանավոր հայտարարությամբ:

Վերը նշվածի հետևանքով, նախագծային կազմակերպությունների կողմից կազմված նախահաշիվներում տեղ են գտել շինարարական նյութերի կամայականորեն ընտրված գներ: Ընդ որում, բյուջետային հատկացումների հաշվին հիմնանորոգվող և կառուցվող օբյեկտների նախահաշիվներում ներառված շինարարական նյութերի գների համակարգման և հստակեցման գործառույթները վերապահված են ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը, և միայն վերջինիս հետևողական աշխատանքի դեպքում կրացառվեն նախագծային կազմակերպությունների կողմից շինարարական նյութերի գների ուժնացման փաստերը:

V. Նախագծահետազոտական աշխատանքների իրականացման վերաբերյալ

- 2007թ. ճշգրտված բյուջե՝ 663,660.4 հազ. դրամ,
- ֆինանսավորում և դրամարկղային ծախս՝ 662,970.0 հազ. դրամ, այդ թվում՝
- նախագծահետախուզական ծախսեր՝ 513,808.8 հազ. դրամ,
- համայնքների հատակագծի մշակում և նախագծում՝ 95,235.6 հազ. դրամ,
- նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի մշակում՝ 29,975.6 հազ. դրամ,
- Սևանա լճի առափնյա տարածքների ծրագրային փաստաթղթերի մշակում՝ 23,950.0 հազ. դրամ:

Ընտրանքային եղանակով կատարված ստուգմամբ պարզվել է.

• ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության և նախագծային կազմակերպությունների միջև «մեկ անձից գնման ընթացակարգով» կնքված պայմանագրերի հիման վրա 2007թ. մշակվել են 104 օբյեկտների նախագծանախահաշիվային փաստաթղթեր՝ 500,000.0 հազ. դրամ պայմանագրային արժեքով, որից 466,500.0 հազ. դրամը նախատեսվել է նոր նախագծերի մշակման, իսկ 33,500.0 հազ. դրամը՝ լրամշակման աշխատանքների համար:

• 2007թ. կատարված թվով 104 նախագծերից միայն 48-ն են ընդգրկվել 2008թ. բյուջեով նախատեսված օբյեկտների շինարարական աշխատանքների կատարման համար (248,969.1 հազ. դրամ): Մնացած 58 նախագծերը (217,530.9 հազ. դրամ) ընդգրկված չեն 2008թ. բյուջեով նախատեսված օբյեկտների շինարարական աշխատանքների կատարման համար:

• Նախագծերը հիմնականում կատարվել են թերի կազմով և բովանդակությամբ: Մասնավորապես.

- ✓ Նախագծերում չեն պահպանվել պետական ստանդարտով սահմանված շինարարական գծագրերի մշակման միասնական կանոնները և նորմերը:

- ✓ Գծագրերը մեծամասամբ կատարվել են գրաֆիկական թերություններով և բաց թողումներով, հաճախակի հանդիպում են նախագծեր՝ առանց անհրաժեշտ չափագների, ուղղաձիգ նիշերի, հանգույցների մանրամասների և այլն:
- ✓ Նախագծային առաջադրանքի բացակայությունը և թերի մշակված նախագծերը հանգեցրել են այն բանին, որ նախահաշվային փաստաթղթերում հաճախակի հանդիպում են բաց թողումներ և թերություններ՝ կապված շինարարական նյութերի տեսակի և գների հետ:

• Քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի (համայնքների գլխավոր հատակագծեր) և ճարտարապետաշինարարական նախագծերի մշակման գներն ընդունվել են մոտավոր, առանց հիմնավոր հաշվարկների, քանի որ **առ այսօր մշակված չեն վերջիններիս արժեքի որոշման գնացուցակները: Խնդրի լուծումը վերապահված է պետական լիազոր մարմնի լիազորություններին, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը:**

Սևանա լճի առափնյա տարածքների ծրագրային փաստաթղթերի մշակման համար նախատեսվել էր իրականացնել Սևանա լճի ջրահավաք ավազանի կենտրոնական գոտու՝ Հայրիվան-Նորատուս-Գավառ-Մարտունի-Վարդենիս-Շորժա հատվածի գոտիավորման փաստաթղթերի մշակման աշխատանքները:

Նախատեսվել էր հիմնական գոտիավորմամբ կանոնակարգել խնդրո առարկա տարածքում քաղաքաշինական գործունեության օբյեկտ հանդիսացող հողերի օգտագործման խնդիրները, սահմանել դրանց նկատմամբ պարտադիր պահանջները և տարածքների իրացման ու կառուցապատման հերթականությունը:

Կնքված պայմանագրով կապալառուի կողմից սահմանված ժամկետում իրականացվել է միայն 1-ին փուլով նախատեսված՝ ելակետային տվյալների հավաքման, համակարգման և վերլուծության աշխատանքները, գումարով՝ 7,125.0 հազ. դրամ: Չնայած այն հանգամանքին, որ պայմանագրով նախատեսված գումարը ամբողջությամբ վճարվել է կապալուռին, 2-րդ փուլի աշխատանքները (15,825.0 հազ. դրամ) չեն կատարվել: Պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների կատարման ժամկետները նախարարության առաջարկով երկու անգամ փոփոխվել են և երկարաձգվել՝ մինչև 2008թ. սեպտեմբերի 30-ը:

VI Քաղաքաշինական պետական տեսչություն

Համաձայն «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի հանրապետության տարածքում քաղաքաշինական գործունեության նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության քաղաքաշինական պետական տեսչությունը (այսուհետ՝ Տեսչություն), որն առաջնորդվում է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքով, «Քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների մասին», ՀՀ օրենքով, 12.10.1998թ. ՀՀ կառավարության N 624 որոշումով և այլ իրավական ակտերով:

Տեսչությունը կառավարում է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարը: Տեսչության անմիջական ղեկավարումն իրականացնում է տեսչության պետը, որը հաշվետու է ՀՀ վարչապետին, նախարարին և նախարարության աշխատակազմի ղեկավարին:

2007թ. Տեսչության կողմից կատարված աշխատանքների հիմնական ցուցանիշները.

• Ընդհանուր ստուգումների քանակ՝	1440 հատ, որից՝
• Տեսչական ստուգումներ՝	11 հատ
• Ընթացիկ և ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ՝	1429 հատ
• Կազմված արձանագրություններ՝	1068 հատ
• Կազմված տեղեկանքներ՝	361 հատ
• Արձանագրություններ, որոնցով նշանակվել է տուգանք՝	676 հատ
• Մուտքագրվող գումարների կանխատեսում՝	27,500.0 հազ. դրամ
• Նշանակված տուգանքներ՝	35,250.0 հազ. դրամ
• Գանձված գումարներ՝	32,750.0 հազ. դրամ
• ԴԱՀԿ-ի վարույթում՝	2,250.0 հազ. դրամ
• Դատարանի կողմից մերժված գումար՝	150.0 հազ. դրամ
• Տուգանված սուբյեկտի հետախուզում՝	100.0 հազ. դրամ:

Քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումները և դրանց համար կիրառվող տույժերը կարգավորվում են իրավաբանական անձանց համար՝ «Քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության մասին» ՀՀ օրենքի թվով 4 հոդվածներով և ֆիզիկական անձանց համար՝ «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի թվով 15 հոդվածներով:

Հավելված 5-ում ներկայացված են Տեսչության կողմից 2007թ. ստուգումների ընթացքում իրավախախտումների համար *կիրառված հոդվածները*, դրանց

ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ **Տեսչության կողմից թվով 9 հոդվածներով խախտումներ ընդհանրապես չեն արձանագրվել:**

Մասնավորապես.

- ոչ Երևան քաղաքում, ոչ էլ ՀՀ մարզերում չեն արձանագրվել *ընդհանուր օգտագործման տարածքներում կանաչ գոտիների վնասման դեպքեր* կամ *պաշտոնոտար անձանց կողմից, իրենց տնօրինության տակ գտնվող, կանաչ գոտիների պահպանության ուղղությամբ միջոցներ չձեռնարկելու դեպքեր* ("Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ" ՀՀ օրենսգրքի 157-րդ հոդ.)

- *կենսագործունեության միջավայրի ծրագրավորվող փոփոխությունների մասին հասարակությանը պարտադիր կարգով չիրազեկելու դեպքեր* (ԶԼՄ-ների կամ հասարակական քննարկումների միջոցով) ("Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ" ՀՀ օրենսգրքի 157.1-րդ հոդ.)

- *սահմանված կարգի խախտումներով ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքներ տալու դեպքեր* ("Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ" ՀՀ օրենսգրքի 157.2-րդ հոդ.)

- *շինարարական թույլտվություններ տրամադրելիս սահմանված կարգը խախտելու* ("Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ" ՀՀ օրենսգրքի 157.6-րդ հոդ.) դեպքեր և այլն:

Տեսչության գործունեության ուսումնասիրության արդյունքում նաև պարզվել է, որ.

1. **Երևանի քաղաքապետարանի** համապատասխան ծառայությունների գործունեությունում արձանագրվել են բազմաթիվ խախտումներ և թերություններ: Սակայն, **ինչպես Երևանում, այնպես էլ մարզերում անցկացված տեսչական և, ըստ անհրաժեշտության ստուգումների արդյունքում վերը նշված խախտումների համար Տեսչության կողմից ոչ մի պաշտոնատար անձ չի տուգանվել:**

2. Ընտրանքային առանձնացված **15 խոշոր շինարարական կազմակերպությունների** (2-ից ավելի շինարարական օբյեկտներ) տվյալների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ Տեսչության կողմից ստուգում է իրականացվել ընդամենը 4 շինարարական օբյեկտում և նշանակվել է միայն 200 հազ. դրամի տուգանք: Կազմակերպությունների ցանկը բերված է հավելված 6-ում:

3. 2007թ., ՀՀ պետական **բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին, Երևանում** շինարարական աշխատանքներ են իրականացվել **57 օբյեկտներում՝** 5,127,000.0 հազ. դրամի չափով, սակայն Տեսչության կողմից ստուգումներ են անցկացվել ընդամենը **երկու օբյեկտում (4%),** և շինարարության վարման մատյանը սահմանված կարգով չլրացնելու համար տուգանք է նշանակվել 100.0 հազ. դրամի չափով:

4. **ՀՀ մարզերում պետական բյուջեի միջոցներով** շինարարություն է իրականացվել **թվով 161 օբյեկտներում**՝ մոտ 9,000,000.0 հազ. դրամի: Տեսչության մարզային տարածքային ստորաբաժանումների կողմից ստուգումներ են իրականացվել թվով 96 (60%) օբյեկտներում, տուգանք է նշանակվել 49 սուբյեկտի նկատմամբ՝ 2,450.0 հազ. դրամի չափով:

5. Երևանում պատշաճ հսկողություն չի սահմանվել քաղաքաշինության բնագավառում խախտումների վերացման համար տրված պարտադիր կատարման ցուցումների իրականացման նկատմամբ: Այսպես՝ Երևանի տարածքային ստորաբաժանումների կողմից տրված 231 պարտադիր կատարման ցուցումների հետքերով իրականացվել է ընդամենը 6՝ ըստ անհրաժեշտության ստուգում, որից 3-ի դեպքում նորից արձանագրվել են խախտումներ և տրվել են նոր ցուցումներ: **Մնացած 225 կամ 97% դեպքերում ընդհանրապես չեն հետևել ցուցումների կատարման ընթացքին:**

6. Երևանի **Կենտրոն համայնքում**, չնայած շինարարական օբյեկտների մեծ քանակին, չեն իրականացվել բավարար քանակով ստուգումներ և չի ապահովվել բյուջեի մուտքերի նախատեսված գումարը. նշանակվել է **2,500.0 հազ. դրամի** տուգանք այն դեպքում, երբ բյուջեի մուտքերի պլանավորված գումարը կազմել է **3,000.0 հազ. դրամ:**

7. **Շիրակի մարզում** իրականացվել է 322 ընթացիկ և ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ, և ընդամենը 56 դեպքում է տուգանք նշանակվել, իսկ մուտքերի պլանավորված գումարը հավաքվել է ընդամենը հաշվետու տարվա վեց ամսում:

8. Թվով 5 տարածքային ստորաբաժանումների կողմից (Սյունիքի, Արագածոտնի, Կոտայքի, Էրեբունի-Նուբարաշենի և Քանաքեռ-Զեյթունի) ընդհանրապես չեն իրականացվել ըստ անհրաժեշտության ստուգումներ՝ տրված պարտադիր կատարման ցուցումները վերահսկելու նպատակով: **Այսինքն՝ պատշաճ ուշադրություն չեն դարձրել շինարարական աշխատանքների որակական ցուցանիշներին:**

9. **Տեսչության կողմից ցուցաբերվել է տարբերակված մոտեցում:** Օրինակ՝ մեկ շինարարական ընկերության գործունեությունը տարբեր օբյեկտներում *ստուգվել է 25 անգամ ու տուգանվել ընդամենը մեկ դեպքում, իսկ մեկ այլ ընկերություն 13 ստուգման արդյունքում ընդհանրապես չի տուգանվել*, չնայած որ հայտնաբերվել են տարատեսակ խախտումներ և տրվել են պարտադիր կատարման ցուցումներ այն դեպքում, երբ նմանատիպ խախտումների համար այլ շինարարական ընկերություններ և ֆիզիկական անձինք ենթարկվել են տուգանքների (թիվ 8/130, 8/131, 8/132 որոշումներ և այլն):

10. **Տեսչության կողմից խախտվել են** «Քաղաքաշինության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվության մասին» ՀՀ օրենքի **9-րդ հոդվածի պահանջները**՝ մեկ տարվա ընթացքում նույն բնույթի խախտում կատարելու համար, որը առաջացնում է տուգանքի նշանակում սույն օրենքի համապատասխան

հոդվածներով **նախատեսվածի կրկնակի չափով՝ գումարի կրկնակի չափի տուգանք չի կիրառվել:**

11. Դիմում-բողոքներով բացված **ըստ անհրաժեշտության ստուգումների արդյունքում** հայտնաբերված թերությունների վերաբերյալ **չեն կազմվել արձանագրություններ և չեն կայացվել համապատասխան որոշումներ**, խախտելով ՀՀ կառավարության 12.10.1998թ. թիվ 624 որոշման պահանջը:

12. Տեսչությունում ընթացիկ և ըստ անհրաժեշտության ստուգումների գործընթացը տարվա ընթացքում **չի պլանավորվում: Աշխատանքային պլան, որպես այդպիսին, գոյություն չունի:**

13. Տեսչությունն իր աշխատանքները կազմակերպել է ՀՀ կառավարության 1998թ. հոկտեմբերի 12-ի **թիվ 624 որոշմամբ սահմանված կարգով**, որը «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 94-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն **ուժը կորցրել է 2007թ. հուլիսի 1-ից:** 2007թ.-ի հուլիսի 1-ից պարտավոր էր ղեկավարվել միայն «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքով, որը լիովին չի կարգավորում տվյալ ոլորտը:

14. Տեսչության բաժիններում տարվող ներքին օգտագործման գործավարական **գրանցամատյանները չեն համապատասխանում** ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 03.10.2003թ. թիվ 70 հրամանով հաստատված **գործավարության կարգին՝** դրանք համարակալված, հատուկ էջակալված և կնքված չեն:

Վերոգրյալից ակնհայտ է, որ Տեսչությունն իր նպատակների ու խնդիրների իրականացման համար ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գործառնություններն իրականացնում է ոչ լիարժեք, որի հետևանքով քաղաքաշինության բնագավառում բազմաթիվ թերություններն ու խախտումները դառնում են անվերահսկելի:

VII. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության լիցենզավորման կենտրոն

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության աշխատակազմի լիցենզավորման կենտրոնի (այսուհետ՝ Կենտրոն) գործունեության 2007 թ. ցուցանիշներն են.

- Տրամադրած նոր լիցենզիաների քանակը՝ 889,
- Դադարեցված լիցենզիաների քանակը՝ 597,
- 31.12.2007թ. դրությամբ առկա լիցենզիաների քանակը՝ 3255,
- Պետական բյուջե մուտքագրվող գումարների կանխատեսում՝ 285,800.0 հազ. դրամ,
- Փաստացի մուտքագրում՝ 287,983.0 հազ. դրամ (101%):

Քաղաքաշինության բնագավառի լիցենզավորման հարաբերությունները կարգավորվում են «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքով, քաղաքաշինության

բնագավառի գործունեության լիցենզավորման կանոնակարգով և այլ իրավական ակտերով:

«Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքով քաղաքաշինության բնագավառում սահմանվել է լիցենզավորման ենթակա գործունեության չորս տեսակ, դրանք համապատասխանաբար բաժանվում են հինգ ոլորտների (քաղաքացիական և արդյունաբերական, տրանսպորտային, հիդրոտեխնիկական, էներգետիկ, կապի)։

- կապիտալ շինարարության բնագավառում քաղաքաշինության փաստաթղթերի մշակում, ինժեներական հետազննում, փորձաքննություն (յուրաքանչյուր ոլորտի համար տարեկան պետական տուրքը՝ 25,000.0 դրամ),

- կապիտալ շինարարության իրականացում՝ (յուրաքանչյուր ոլորտի համար տարեկան պետական տուրքը՝ 100,000.0 դրամ):

Ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ.

1. Լիցենզավորման կենտրոնի կողմից **ինժեներական հետազննման բնագավառի լիցենզիաները տարիներ շարունակ չեն տրվել ըստ ոլորտների**: Խախտվել է «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածը, իսկ «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի 16.1 մասի համաձայն՝ պետական տուրքը գանձվում է ըստ ոլորտների:

2. «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքում 22.02.2007թ. ՀՕ-116 ՀՀ օրենքով կատարվել են փոփոխություններ, դրանց արդյունքում լիցենզավորման ենթակա գործունեության բոլոր չորս տեսակներից **հանվել է «հատուկ» ոլորտը**: Նախկինում տրված լիցենզիաները պահպանում են իրենց իրավական ուժը, սակայն «Պետական տուրքերի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի համաձայն «հատուկ» ոլորտի լիցենզիայի համար տարեկան պետական տուրք նախատեսված չէ: Այսինքն՝ **գործող թվով 117 լիցենզիաներից, որպես պետական տուրք, բյուջե գումար չի մուտքագրվում**:

3. Կանոնակարգված չէ, թե որ ոլորտով պետք է լիցենզավորվեն նախկինում «հատուկ» ոլորտի լիցենզավորված գործունեության տեսակները (ամբարձատրանսպորտային սարքավորումների և վերելակների մոնտաժման, ստորջրյատեխնիկական, հորատանցքերի իրագործման աշխատանքներ):

4. Համաձայն «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, բարդ լիցենզիան տրվում է անժամկետ, եթե օրենքով այլ բան նախատեսված չէ: **Այնինչ, 2001թվականից սկսած քաղաքաշինության բնագավառի լիցենզիաները տրամադրվում են երեք տարի ժամկետով**:

5. Լիցենզավորման կենտրոնի **հաշվետվություններում տրամադրված լիցենզիաների քանակի վերաբերյալ ներկայացված տվյալները չեն համապատասխանում փաստացի տվյալներին**: 31.12.2007թ. դրությամբ քաղաքաշինության բնագավառում եղել է ոչ թե 2874 գործող լիցենզիա, ինչպես նշված էր

Կենտրոնի կողմից ներկայացված հաշվետվության մեջ, այլ՝ 3255 (տարբերությունը՝ 381 հատ կամ 12%): Այս անճշտություններն էական ազդեցություն են ունեցել 2008թ. բյուջեի մուտքերի կանխատեսումներին:

6. Կենտրոնում չի տարվում տրամադրված, գործող, կասեցված լիցենզիաների հետ կապված մուտքերի գումարների առանձնացված հաշվառում, ինչպես նաև տարիներ շարունակ հսկողություն չի սահմանվել տույժերից մուտքագրվող գումարների նկատմամբ, ինչի արդյունքում լիցենզավորող մարմնի կողմից լիցենզիաների կասեցման մասին ոչ միշտ են կայացվել հիմնավորված որոշումներ:

7. 2007թ. տրամադրված լիցենզիաների փաթեթների ընտրանքային ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ կազմակերպությունների կողմից ներկայացված մասնագետների կազմի վերաբերյալ տեղեկությունները որոշ դեպքերում աղավաղված են, չկան մասնագետների հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրեր, կամ աշխատանքային գրքույկում չկան գրառումներ:

8. 2007թ. ընթացքում լիցենզավորման կենտրոնի կողմից ընդհանրապես ստուգումներ չեն անցկացվել և լիցենզավորված կազմակերպությունների գործունեության ընթացքում դրանց՝ համապատասխան մասնագետներով ապահովվածության խնդիրը չի վերահսկվել:

9. Առկա են դեպքեր, երբ հայտերի քննարկումը լիցենզավորող հանձնաժողովի կողմից անհիմն հետաձգվել է (04.07.07թ. թիվ 8 արձանագրություն), ինչը «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված 30-օրյա ժամկետի խախտում է:

10. Խախտվել են «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ և 12-րդ հոդվածների 2-րդ կետերը, որոնցով պահանջվում է լիցենզավորող մարմնի կողմից, լիցենզիայի հետ միասին լիցենզավորված անձանց հանձնել պարտադիր պահանջներ կամ պայմաններ սահմանող իրավական ակտերը և պարտադիր պահպանման ենթակա նորմերի ու կանոնների ցանկը, իսկ այդ ցանկում կատարված փոփոխությունների մասին 15-օրյա ժամկետում պարտադիր հայտնել լիցենզավորված անձանց:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ կարելի է փաստել, որ Լիցենզավորման կենտրոնը իրավական ակտերով սահմանված իր գործառնություններն իրականացրել է ոչ լիարժեք, որն էլ հանգեցրել է քաղաքաշինության բնագավառի լիցենզավորման գործունեության թերություններով ու խախտումներով կատարմանը:

VIII. Բնակարանային ապահովում բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով

Ծրագրի նպատակն է՝ երկրաշարժի հետևանքով քաղաքային բնակավայրերում անօթևան մնացած ընտանիքների և 1988-1992թթ. Ադրբեջանից բռնագաղթած՝ բնակարանի կարիք ունեցող անձանց բնակարանային ապահովումը:

Նախատեսված հատկացումների հաշվին ծրագիրն իրականացվել է ՀՀ կառավարության 24.02.2005թ. թիվ 309-Ն՝ «ՀՀ տարեկան պետական բյուջեներով նախատեսված հատկացումների հաշվին բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով բնակարանային ապահովման ծրագրի մասին» որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն: Ըստ կարգի, վկայագրի միջոցով բնակարան ձեռք բերելու համար աջակցություն ստանալու իրավունք ունեն հետևյալ անձինք՝

ա) 10.06.1999թ. «Ադրբեջանի գոտու բնակավայրերում քաղաքացիներին բնակարանների արտահերթ հատկացման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության թիվ 432 որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն 01.03.2004 թվականի դրությամբ բնակարան ստանալու համար հաշվառված անձինք,

բ) ՀՀ կառավարության 20.05.2004թ. «1988–1992թթ. Ադրբեջանից բռնագաղթած անձանց բնակարանային ապահովության առաջնահերթ ծրագրի մասին» թիվ 747–ն որոշմամբ սահմանված չափանիշներին համապատասխան ՀՀ ԿԱ միգրացիայի և փախստականների վարչության կողմից 01.08.2003թ. դրությամբ հաշվառված և մարզպետների կողմից հաստատված ցուցակներում ընդգրկված անձինք:

Վկայագրերի միջոցով բնակարան (բնակելի տուն) գնելու համար աջակցության տրամադրման աշխատանքները կազմակերպել և ղեկավարել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարը՝ իր կողմից ստեղծված հանձնաժողովի (այսուհետ՝ հանձնաժողով) և համապատասխան մարզպետների կողմից ստեղծված աջակցող աշխատանքային խմբի միջոցով:

2006թ.

- Նախատեսված գումար՝ 1,750,000.0 հազ. դրամ, որից՝
 - Գյումրի քաղաքում երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրում՝ 875,000.0 հազ. դրամ,
 - փախստական ընտանիքներին (Կոտայքի մարզ՝ 775,000.0 հազ. դրամ, Երևան՝ 100,000.0 հազ. դրամ) վկայագրերի տրամադրում՝ 875,000.0 հազ. դրամ:
- Տարեկան ճշտված նախահաշիվ՝ 1,465,000.0 հազ. դրամ,
- Ֆինանսավորում, դրամարկղային և փաստացի ծախս՝ 932,279.6 հազ. դրամ:

Չսպասելով բյուջետային տարվա ավարտին և նշված ծրագրի գծով տնտեսման առաջացմանը, ՀՀ կառավարության տարբեր որոշումներով Գյումրի քաղաքում երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրման համար նախատեսված 875,000.0 հազ. դրամից այլ նպատակների

կատարմանը և վերոհիշյալ խմբերում չընդգրկված մի շարք ընտանիքների բնակարանային խնդիրների լուծմանն է ուղղվել 557,962.0 հազ. դրամ կամ 63.8%-ը, իսկ փախստական ընտանիքներին հատկացված գումարներից՝ 302,412.0 հազ. դրամ կամ 34.6%-ը, *ինչը չէր կարող ապահովել ծրագրով ակնկալվող արդյունավետություն:*

Հաշվի չառնելով ծրագրի գերակայությունը, ՀՀ կառավարության 14.12.2006թ. թիվ 1834-Ն որոշմամբ Գյումրի քաղաքի երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրում ծրագրով նախատեսված գումարից 250,000.0 հազ. դրամը որպես սուբվենցիա, տրամադրվել է Գյումրու քաղաքապետարանի վարչական շենքի կառուցման աշխատանքների ֆինանսավորմանը: Նույն որոշմամբ 20,000.0 հազ. դրամ ուղղվել է հանրապետությունում քաղաքային բնակֆոնդի պահպանման համալիր ծրագրի մշակման աշխատանքների ֆինանսավորմանը:

Կոտայքի մարզում և Երևան քաղաքում բնակվող փախստական ընտանիքներին վկայագրերի համար նախատեսված միջոցների հաշվին տրամադրվել է 151 վկայագիր, իսկ Երևանում՝ 31, որի դիմաց տարվա ընթացքում կնքվել է 35 առք ու վաճառքի պայմանագիր՝ 165,693.5 հազ. դրամ գումարով (Կոտայքի մարզ 17 բնակարան, Երևանում՝ 18), կամ նախատեսվածի 23.1 %-ը:

Գյումրի քաղաքում վկայագրեր են տրամադրվել 325 ընտանիքների, որից բնակարան են ձեռք բերել 43-ը՝ 91,947.9 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով, կամ նախատեսվածի 13.2 %-ը: Տրամադրված վկայագրերի գործողության ժամկետը սահմանվել է 2007թ. հունիսի 29-ը: Ժամկետի ավարտին ցուցանիշը կազմել է փախստականների մասով 73.1% , Գյումրիի մասով՝ 74.5% :

Ընդհանուր առմամբ, 2006 թ. ընթացքում գնվել է 394 բնակարան (2005թ. տրամադրված վկայագրերով՝ 311 բնակարան, 2006թ.՝ 83) 932,279.6 հազ. դրամի չափով, որից ադետի գոտի՝ 495,558.6 հազ. դրամ, փախստականներ՝ 436,721.0 հազ. դրամ:

Բնակարանի գնման վկայագրերը աջակցություն ստացող ընտանիքներին տրամադրվել են ՀՀ կառավարության 20.05.2004թ. թիվ 747-Ն և 24.02.2005թ. թիվ 309-Ն որոշումների պահանջների խախտումով:

- Կոտայքի մարզի Արզական գյուղի փախստական ընտանիքներին (Վազգեն Մկրտչյան՝ ԲԳՎ 11093, Վիկտորյա Մկրտչյան՝ ԲԳՎ 11094) ֆինանսական աջակցության գումարը վճարել են ոչ թե Արզական համայնքում ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից ձևավորված շուկայական միջին գնին համարժեք, այլ՝ Նաիրի շրջանի Նոր Հաճն քաղաքի համար սահմանված գնով: Միսալ հաշվարկի արդյունքում ավելի է վճարվել 2,691.0 հազ. դրամ:
- Ընտանիքներին ֆինանսական աջակցություն է տրամադրվել թիվ 309-Ն որոշման 11-րդ կետի պահանջի խախտմամբ, այն է. վկայագրի միջոցով բնակարանի ձեռք բերման սահմանված ժամկետը առանց հիմնավոր պատճառների երկարաձգվել է

և վճարվել է նախատեսված ամբողջ գումարը (Ռուզաննա Մերոբյան, ԲԳՎ թիվ 07009- արժեքը՝ 2,821.5 հազ. դրամ):

- ՀՀ կառավարության 30.11.2006թ. թիվ 1817-Ն որոշման համաձայն փախստական ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրման համար նախատեսված միջոցներից 105,000.0 հազ. դրամ հատկացվել է Լոռու մարզի Ալավերդի քաղաքի Սպանդարյան թաղամասի թիվ 6, 8, 8Ա, 10 և Մարքսի փողոցի թիվ 8, 9, 10 բնակելի շենքերում բնակվող ընտանիքների բնակարանային խնդիրների լուծմանը՝ Ալավերդու քաղաքապետի կողմից հաստատված ցուցակի համաձայն: Ներկայացված ցուցակում ընդգրկված 77 ընտանիքներից վկայագրեր են ստացել 75-ը, բնակարան են գնել՝ 12-ը:

Չնայած վկայագրերը տրամադրվել են որոշմամբ նախատեսված քաղաքապետի կողմից հաստատված ցուցակի համաձայն, սակայն բացակայել են պահանջվող պարտադիր փաստաթղթերի՝ մշտական բնակության և սեփականության իրավունքով պատկանող բնակարանի վերաբերյալ տեղեկանքները (ԲԳՎ թիվ 06416, ԲԳՎ թիվ 06427 և ԲԳՎ թիվ 06469):

- Գյումրի քաղաքում տեղակայված Ռուսաստանի Դաշնության 102-րդ զինվորական բազայի «Մեծ բերդ» տարածքում գտնվող թիվ 74 շենքում բնակվող ընտանիքների վերաբնակեցումն ապահովելու նպատակով ՀՀ կառավարության 14.09.06թ. թիվ 1298-Ն որոշմամբ թույլատրվել է ՀՀ Շիրակի մարզպետին վերը նշված հասցեում բնակվող 3 ընտանիքներին ընդգրկել ՀՀ 2006թ. պետական բյուջեով նախատեսված «Բնակարանների ապահովում բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով» ծրագրում: Նշված ընտանիքներն ընդգրկվել են աջակցություն ստացողների ցուցակում և հատկացված ֆինանսական միջոցների հաշվին ձեռք բերել բնակարաններ:

Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ Շիրակի մարզպետը ծրագրում ընդգրկել է նշված հասցեում չբնակվող մեկ ընտանիք (Սիմոնյան Անժիկ Կառլենի, ԲԳՎ 07245): Մարզպետի կողմից ներկայացված գրությամբ ընտանիքի բնակության հասցեն նշվել է «Մեծ բերդ» 74 շենք, 3-րդ բնակարան: Իրականում, այդ ընտանիքը հաշվառվել և բնակվել է «Մեծ բերդ» 73 շենքի 4-րդ բնակարանում 1984 թվականից: Նախարարության կողմից չի ուղղվել սխալը և ձեռք բերած բնակարանի համար վճարվել է 3,334.5 հազ. դրամ:

- ՀՀ կառավարության 14.12.06թ. թիվ 1833-Ա որոշման համաձայն ծրագրով նախատեսված հատկացումների հաշվին նախատեսվել է լուծել Գյումրի քաղաքում երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած յոթ ընտանիքների խնդիրները ՀՀ կառավարության 24.02.2005թ. թիվ 309 և 18.05.2006թ. թիվ 656-Ն որոշումներով սահմանված կարգով: Բնակարանի գնման վկայագրեր են

տրամադրվել բոլոր ընտանիքներին՝ 22,315.5 հազ. դրամ արժեքով, որից բնակարաններ ձեռք են բերել վեցը՝ 20,007.0 հազ. դրամ գումարով: Յուրացված ընդգրկված և աջակցություն ստացած վեց ընտանիքներից հինգը հաստատված կարգի համաձայն 01.03.2004թ. դրությամբ հաշվառված չէին և որոշման պահանջի համաձայն չէին կարող ստանալ ֆինանսական աջակցություն: Նախարարության կողմից փաստը հաշվի չառնելով, նշված անձանց տրամադրվել է աջակցություն:

- ՀՀ կառավարության 14.09.06թ. թիվ 1382-Ն որոշման համաձայն Գյումրի քաղաքում երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրում ծրագրի գումարներից 200,000.0 հազ. դրամ և Կոտայքի մարզի փախստական ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրում ծրագրից 86,740.0 հազ. դրամ ուղղվել է Լոռու մարզում երկրաշարժից անօթևան մնացած ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրմանը: Ընտրանքային եղանակով կատարված ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ մի շարք դեպքերում ծրագրում ընդգրկվել և ֆինանսական աջակցություն են ստացել այնպիսի ընտանիքներ, որոնց վերաբերյալ փաստաթղթերը ամբողջական չեն, գործից բացակայում են ընտանիքի անդամների հաշվառման և սեփականության մասին տեղեկանքները (ԲԳՎ 06110, ԲԳՎ 06111, ԲԳՎ 06119, 06209 ԲԳՎ-Ն, ԲԳՎ 06214, ԲԳՎ 06215, ԲԳՎ 06218, ԲԳՎ 06219, ԲԳՎ 06220, ԲԳՎ 06204, ԲԳՎ 06315): Արդյունքում, բնակարանների գնման վկայագրերը տրամադրվել են սահմանված կարգի խախտմամբ այն անձանց, ովքեր չպետք է ներգրավվեին ծրագրում:
- ՀՀ կառավարության 31.08.2006թ. թիվ 1301-Ն որոշման համաձայն, Տավուշի մարզի Հաղարծին գյուղի տարածքում Աղստե գետի հունի փակման հետևանքների վերացման նպատակով փախստական ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրման ծրագրով Կոտայքի մարզի գումարներից 110,000.0 հազ. դրամ նախատեսվել է հատկացնել նշված սողանքային գոտում գտնվող 22 բնակելի տների բնակիչներին աջակցություն տրամադրելու համար: 2006թ. ընթացքում ծրագրին մասնակցելու ցանկություն հայտնած 13 բնակելի տների բնակիչներից բնակարան են ձեռք բերել երկուսը՝ գումարով 7,945.0 հազ. դրամ: Վկայագիր ստացած 11 սեփականատերերից 10-ը բնակարաններ ձեռք են բերել 2007թ. ընթացքում: Չմայած այն հանգամանքին, որ ծրագրի կատարման համար պահանջվող գումարը՝ 51,334.0 հազ. դրամ, ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացվել է ՀՀ կառավարության 11.10.2007թ. թիվ 1169-Ն որոշման համաձայն, նախարարության կողմից նշված անձանց ֆինանսական աջակցությունը տրամադրվել է այլ ծրագրերի համար հատկացված միջոցներից: 10 բնակարան ձեռք բերվել և դրա դիմաց վճարվել 2007թ. առաջին կիսամյակում: Փաստը պատճառ է դարձել որոշմամբ սահմանված սողանքային գոտում գտնվող

վթարային բնակելի տների քանդման պարտադիր պայմանը չկատարելու պարագայում նախատեսված ամբողջ գումարի վճարմանը:

- Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ աջակցություն ստացած 12 ընտանիքներից իրենց վթարային տները մասամբ քանդել են 7-ը, իսկ 5 ընտանիքներ բնակվում են իրենց պատկանող վթարային տներում:

Վկայագրերի տրամադրման նկատմամբ վերահսկողության, ինչպես նաև ներկայացված փաստաթղթերի և աջակցության տրամադրման պայմանների համապատասխանության ստուգման աշխատանքները հանձնաժողովի կողմից պատշաճ չկազմակերպելու արդյունքում, գործընթացում տեղ են գտել մի շարք խախտումներ:

2007 թ.

- Նախատեսված գումար՝ 1,630,000.0 հազ. դրամ, որից՝
 - Գյումրի և Սպիտակ քաղաքներում երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքներին վկայագրերի տրամադրում՝ 815,000.0 հազ. դրամ,
 - փախստականներին վկայագրերի տրամադրում՝ 815,000.0 հազ. դրամ;
- Տարեկան ճշտված նախահաշիվ՝ 1,491,494.0 հազ. դրամ,
- Ֆինանսավորում և դրամարկղային ծախս՝ 1,485,885.0 հազ. դրամ,
- Փաստացի ծախս՝ 1,735,885.0 հազ. դրամ,
- ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացված միջոցներ՝ 250,000.0 հազ. դրամ:

2007թ. նախատեսված գումարներից 138,506.0 հազ. դրամ վերաբաշխման արդյունքում ուղղվել է ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդ, իսկ 12,026.0 հազ. դրամ՝ այլ ծրագրի կատարմանը:

2007 թվականին Կոտայքի մարզում և Երևան քաղաքում փախստական ընտանիքներին տրամադրվել է 266 վկայագիր, որի դիմաց կնքվել է առք ու վաճառքի 55 պայմանագիր՝ գումարով 419,768.9 հազ. դրամ կամ նախատեսվածի 20.6 %-ը:

Երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքներին տրամադրվել է 291 վկայագիր (ք. Գյումրի 256, ք. Սպիտակ 35), որից 2007թ. ընթացքում բնակարանի գնման առք ու վաճառքի վերաբերյալ պայմանագիր են կնքել 15-ը՝ գումարով 38,110.0 հազ. դրամ, կամ նախատեսվածի 4.7%-ը:

2007թ. ընթացքում գնվել է 492 բնակարան (2006 թ. տրամադրված վկայագրերով՝ 419 բնակարան, 2007թ.՝ 73) գումարով 1,787,219.0 հազ. դրամ, որից փախստական ընտանիքների համար 784,375.9 հազ. դրամ, աղետի գոտի՝ 939,483.1 հազ. դրամ, սողանքային գոտու ծրագրով՝ 63,360.0 հազ. դրամ:

Վկայագրի տրամադրման գործընթացի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ աջակցությունն ընտանիքներին տրամադրվել է բազմաթիվ խախտումներով:

- Բնակարանի գնման վկայագրեր է տրամադրվել այն անձանց, ովքեր որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն 01.03.2004թ. դրությամբ հաշվառված չեն և իրավունք չեն ունեցել վկայագրի միջոցով բնակարան ձեռք բերել (Ս. Արշակյան ԲԳՎ թիվ 06335- գինը՝ 3,035.5 հազ. դրամ):
- Խախտելով 24.02.2005թ. ՀՀ կառավարության թիվ 309 որոշմամբ սահմանված կարգի 10-րդ կետի պահանջը, աջակցություն ստացող անձանց բնակարանի չափը հաշվարկվել է փաստացի ընտանիքի անդամների թվին համապատասխան, հաշվի չառնելով նախկինում ընտանիքի կողմից զբաղեցրած սենյակների թիվը, ինչի պատճառով վճարվել է նախատեսվածից ավելի գումար (ԲԳՎ թիվ 07007-ի դիմաց՝ 740.0 հազ. դրամ ավելի):
- Մի շարք փախստականների տրամադրվել են բնակարանների գնման վկայագրեր՝ հաշվի չառնելով շահառու ճանաչվելու համար 20.05.2004թ. ՀՀ կառավարության թիվ 747-ն որոշմամբ սահմանված պարտադիր պայմանը՝ Հայաստան բռնագաղթելուց հետո պետական կամ այլ միջոցներով բնակարան կամ տուն չստացած լինելը, ինչպես նաև ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից տրված աջակցություն ստացող անձանց սեփականություն ունենալու վերաբերյալ տեղեկատվությունը, (ԲԳՎ թիվ 11215՝ 9,750.0 հազ. դրամ, ԲԳՎ թիվ 11122՝ 8,250.0 հազ. դրամ, ԲԳՎ թիվ 11227՝ 11,250.0 հազ. դրամ, ԲԳՎ թիվ 11228՝ 6,750.0 հազ. դրամ):
- Շատ դեպքերում աջակցություն է ցուցաբերվել այն շահառուներին, ովքեր իրենց պատկանող սեփականաշնորհված տարածքներում, տեղեկանքի համաձայն, ունեն միայն սանհանգույց, ինչը չի ուսումնասիրվել հանձնաժողովի կողմից (2006թ.ԲԳՎ թիվ 11155, ԲԳՎ թիվ 11152, ԲԳՎ թիվ 11242, ԲԳՎ թիվ 11241, ԲԳՎ թիվ 11167, ԲԳՎ թիվ 11244):
- Մի շարք գործերում բացակայում են ընտանիքի անդամների (հայր, մայր, ամուսին) վերաբերյալ հաշվառման, ամուսնական վիճակի և նրանց պատկանող սեփականության մասին, ինչպես նաև նախկինում ընտանիքի անդամների ստացած բարելավման վերաբերյալ տեղեկանքները (Վ. Բալոյան ԲԳՎ թիվ 07004, Ս. Մարգարյան ԲԳՎ թիվ 07005, Ս. Անտոնյան ԲԳՎ թիվ 07017, Ռ. Սերոբյան ԲԳՎ թիվ 07009, Հ. Սմբատյան ԲԳՎ թիվ 06317, Ռ. Մացակյան ԲԳՎ թիվ 06318, Ս. Մանուկյան ԲԳՎ թիվ 06327, Գ. Թորոսյան ԲԳՎ թիվ 06328, ԲԳՎ թիվ 06335): Փաստը հաշվի չի առնվել և նշված ընտանիքներին տրվել է աջակցություն:
- Բազմաթիվ դեպքերում աջակցություն ստանալու իրավունք ունեցող անձանց վկայագրեր են տրամադրվել ավելի շուտ, քան կնքվել են պայմանագրեր

մարզպետի և աջակցություն ստանալու իրավունք ունեցող անձանց միջև, խախտելով 24.02.05թ. թիվ 309-Ն որոշման 28-րդ կետի պահանջը (ԲԳՎ թիվ 06301, ԲԳՎ թիվ 06302, ԲԳՎ թիվ 06307, ԲԳՎ թիվ 06311, ԲԳՎ թիվ 06312, ԲԳՎ թիվ 06313, ԲԳՎ թիվ 06314):

Հանձնաժողովի կողմից վկայագրի միջոցով բնակարան գնելու համար աջակցության տրամադրման կարգի իրականացման նկատմամբ վերահսկողություն և ներկայացված փաստաթղթերի համապատասխանության ստուգում չի իրականացվել, ինչի հետևանքով վերը նշված անձանց, հիմքերի բացակայության պարագայում, տրվել է աջակցություն, իսկ որոշ դեպքերում՝ սահմանված չափից ավելի գումարներ:

Առկա են նաև հետևյալ բնույթի խնդիրներ.

Մարզպետարանի կողմից Գյումրի քաղաքում վկայագրի միջոցով աջակցություն ստացող ընտանիքների վերաբերյալ ցուցակները ՀՀ քաղաքաշինության նախարարին հաստատման են ներկայացվել միայն սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, երբ բնակարանների գներն անհամեմատ ավելի բարձր էին տարեսկզբի գներից, ինչը հանգեցրել է պետական բյուջեից լրացուցիչ միջոցների ծախսմանը: Տարեսկզբին բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակարանների ձևավորված շուկայական միջին գինը 1 քմ համար կազմել է 42.5 հազ. դրամ, տարեվերջին՝ 51.3 հազ. դրամ: Մարզպետարանի կողմից աշխատանքների ձգձգումը հանգեցրել է տարեկան ծրագրի ձախողմանը:

Վկայագրերի միջոցով աջակցություն ստանալու մասին ծանուցման աշխատանքները մարզպետարանների և քաղաքաշինության նախարարության կողմից հիմնականում իրականացվել են տարեվերջին: Ստեղծված իրավիճակում տրամադրված վկայագրերի միջոցով հնարավոր չէր իրականացնել տարեկան ծրագիրը:

Քաղաքապետերի կողմից հաստատված և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը տրամադրված հաշվառման վերցված քաղաքացիների ցուցակներում ընդգրկված և «Բնակարանային ապահովում բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով» տարեկան ծրագրի շրջանակում վկայագրերի միջոցով բնակարաններ ձեռք բերած ընտանիքների վերաբերյալ տեղեկանքներում կան անհամապատասխանություն: Մասնավորապես.

- Գյումրիի քաղաքապետի կողմից ներկայացված տեղեկանքի համաձայն 01.03.04թ. դրությամբ աջակցություն ստանալու իրավունք ունեցող անձանց թիվը կազմել է 2802: Չնայած այն հանգամանքին, որ 2005թ. բնակարան են ձեռք բերել 57 ընտանիքներ, 11.04.06թ. ներկայացրած տեղեկանքի համաձայն աջակցություն ստանալու իրավունք ունեցող անձանց թիվը կազմել է 4278:
- Ստեփանավան քաղաքի համայնքի ղեկավարի կողմից ներկայացված տեղեկանքի համաձայն 01.03.2005թ. դրությամբ հաշվառման էին վերցվել 206 ընտանիք: 2005թ.

ընթացքում բնակարան են ձեռք բերել 48-ը, իսկ 01.03.06թ. ներկայացված տեղեկանքի համաձայն ընտանիքների թիվը կազմել է 86:

- Սպիտակի քաղաքապետի կողմից 11.09.06թ. ներկայացված տեղեկանքի համաձայն հաշվառվել էր 380 ընտանիք: 2006թ. հաշվառված անձանցից 49-ը ձեռք են բերել բնակարաններ, սակայն 30.07.07թ. ներկայացված ցուցակի համաձայն ընտանիքների թիվը կազմել է 381:

Բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով բնակարանային ապահովման ծրագրի իրականացման արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով ՀՀ մարզպետների կողմից չի ստեղծվել մարզի անշարժ գույքի շուկայում վաճառվող բնակարանների (բնակելի տների) տեղեկատվական բազա և միջոցներ չեն ձեռնարկվել մարզպետարանների միջև այդ տեղեկատվության փոխանակման համար: Մարզպետների կողմից վկայագրերի միջոցով աջակցություն ստանալու մասին ծանուցումը՝ թիվ 309-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի 3-րդ կետում նշված անձանց, չի կատարվել հաստատված ցուցակների հերթականության համապատասխան:

Պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին վկայագրերի միջոցով ֆինանսական աջակցության տրամադրումը, առանց ցուցակներում ընդգրկված անձանց սեփականություն ունենալու հանգամանքը ճշտելու, հասանելիք բնակարանի սեյակների քանակը որոշելու համար համապատասխան մարմիններից տեղեկատվություն ստանալու, և որոշումներով նախատեսված պահանջները կատարելու, չէր կարող ապահովվել ծրագրով ակնկալվող գումարների ծախսման արդյունավետությունը:

ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված ծրագրի իրականացումն ապահովող ՀՀ կառավարության թիվ 656-ն և թիվ 912-ն որոշումները կայացվել են համապատասխանաբար՝ 18.05.2006 և 26.07.2007 թթ., որը ծրագիրը ուշ սկսելու և նախատեսված աշխատանքների ոչ ամբողջ ծավալով կատարելու պատճառ է դարձել:

Ծրագրի կատարման համար հատկացված գումարների չօգտագործված մնացորդը տարելերջին՝ դեռևս ծրագիրը չավարտված, ուղղվել է պետական բյուջե, հաշվի չառնելով այն հանգամանքը, որ վկայագրերի միջոցով բնակարանների ձեռք բերման ժամկետը սահմանված կարգի համաձայն նախատեսվել է 6 ամիս:

IX. Սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագիր

- 2007թ. ճշտված պլան՝ 81,061.5 հազ. դրամ,
- ֆինանսավորում, դրամարկղային և փաստացի ծախս՝ 74,568.0 հազ. դրամ:

Հատկացված միջոցների հաշվին ՀՀ կառավարության 09.08.2007թ. թիվ 899 որոշման համաձայն նախատեսվել էր վկայագրերի միջոցով շուկայից բնակելի տուն (բնակարան) ձեռք բերելու համար աջակցություն տրամադրել.

ա/ ՀՀ կառավարության 2002թ.-ի դեկտեմբերի 13-ի թիվ 52-ա որոշմամբ հաստատված Կոտայքի մարզի Ողջաբերդ գյուղի առաջնահերթ պետական աջակցություն ստացող բնակիչների ցուցակում ընդգրկված և նախորդ տարիներին պետական միջոցների հաշվին իրականացված ծրագրերի շրջանակներում աջակցություն չստացած անձանց,

բ/ Սյունիքի մարզի բնակավայրերի սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տների տեխնիկական վիճակի վերաբերյալ «Կառուցապատում և սպասարկում ԳԱԿ» ՓԲ ընկերության կողմից 2004թ.-ի ընթացքում կատարված ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա Սյունիքի մարզի Քարահունջ գյուղի 4-րդ և 5-րդ աստիճանի վնասվածության բնակելի տների բնակիչներին՝ Սյունիքի մարզպետի կողմից ներկայացված և Քարահունջի գյուղական համայնքի ղեկավարի կողմից հաստատված ցուցակի համաձայն:

Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ.

1. **Կոտայքի մարզի Ողջաբերդ գյուղական համայնքի** ղեկավարի կողմից ներկայացված ցուցակում ընդգրկված 11 ընտանիքներից ծրագրին մասնակցելու ցանկություն են հայտնել հինգը, որոնցից աջակցություն են ստացել չորսը՝ 34,803.0 հազ. դրամ գումարով:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի կողմից ստեղծված հանձնաժողովը, որը կոչված էր ստուգելու և ճշտելու աջակցություն ստացողների վերաբերյալ ներկայացված բոլոր փաստաթղթերը, այդ ուղղությամբ բավարար աշխատանքներ չի իրականացրել, ինչը պատճառ է դարձել սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագրի իրականացման ընթացքում տեղ գտած բազմաթիվ խախտումների: Մասնավորապես.

- Ըստ ՀՀ կառավարության 09.08.2007թ. թիվ 899-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի, վկայագրերի միջոցով աջակցության գումարի 40%-ը տրամադրվում է սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տները քանդելուց հետո: Ողջաբերդ գյուղի համայնքի ղեկավարի կողմից բնակիչներին տրվել է վթարային տների քանդման փաստի վերաբերյալ *կեղծ տեղեկանք*, ինչը հիմք է հանդիսացել նախատեսված ամբողջ գումարի վճարմանը: Աջակցություն ստացած չորս ընտանիքներից իրենց վթարային տները քանդել են երկուսը, մեկ տուն քանդվել է մասնակի, իսկ մեկ ընտանիք շարունակում է բնակվել իրեն պատկանող վթարային տանը:

- Ողջաբերդ գյուղում աջակցություն ստացած անձանց բնակելի տների քանդումից և սահմանված կարգով գույքային իրավունքների պետական գրանցումից հետո նշված

տների զբաղեցրած *հողամասերի նպատակային նշանակությունը փոփոխված չէ, և այդ հողամասերի նկատմամբ գույքային իրավունքները վերածնակեցված չեն:*

2. Սյունիքի մարզպետի կողմից ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն ներկայացված **Քարահունջ գյուղական համայնքի** ղեկավարի կողմից հաստատված ցուցակը, որն ընդգրկում էր 21 բնակելի տներից 11-ը, չի ճշտվել և հստակեցվել ՀՀ կառավարության 09.08.2007թ. թիվ 899-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան:

- Սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագրում ընդգրկված անձանց ցուցակում տեղ են գտել ընտանիքներ (հատկացված միջոցների հաշվին ձեռք են բերել բնակարաններ), որոնք չեն համապատասխանում սահմանված չափանիշներին: Մասնավորապես.

○ Կամո Աշոտի Գրիգորյանին տրամադրվել է թիվ 0801 ԲԳՎ-ն և վճարվել 5,422.5 հազ. դրամ այն դեպքում, երբ նրան պատկանող բնակելի տունը «Կառուցապատում և սպասարկում ԳԱԿ» ՓԲ ընկերության կողմից 2004թ. ընթացքում հետազոտման ենթակա սողանքից վնասված տների ցուցակում ընդգրկված չի եղել: Սեփականատիրոջ անունը հայտնվել է *մարզպետարանի կողմից 20.04.2006թ-ին*. նախարարություն ներկայացված ցուցակում:

○ Սերժիկ Արսենի Ավետյանին պատկանող բնակելի տունը «Կառուցապատում և սպասարկում ԳԱԿ» ՓԲ ընկերության կողմից գնահատվել է վնասվածության 3-րդ աստիճանի: Սակայն մարզպետարանի կողմից զննման թերթիկում ներկայացվել է *կեղծ տեղեկատվություն*՝ վնասվածության աստիճանը նշելով չորրորդ կարգ, ինչը բնակչին 2007թ. պետական բյուջեի հատկացումների հաշվին իրականացվող վերոնշյալ ծրագրում ընդգրկելու և 5,422.5 հազ. դրամ վճարելու հիմք է հանդիսացել:

○ Ցուցակում ընդգրկված և աջակցություն ստացած Բադկովա Տանգիլյային պատկանող տունը բնակեցված էր և արտաքին դիտարկմամբ չէր համապատասխանում վնասվածության 4-րդ աստիճանին. շենքը չուներ պատերի ճաքեր և պատերի տարանջատումներ, ինչպես նշված էր «Կառուցապատում և սպասարկում ԳԱԿ» ՓԲԸ կողմից կազմված բնութագրում:

○ ՀՀ կառավարության 09.08.2007թ. թիվ 899-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջների համաձայն Սյունիքի մարզպետի կողմից ներկայացված ցուցակում ընդգրկված 11 ընտանիքներից երեքը փաստաթղթեր չեն ներկայացրել ծրագրին մասնակցելու համար:

- Քարահունջ գյուղի համայնքի ղեկավարը, խախտելով ՀՀ կառավարության 09.08.2007թ. թիվ 899-Ն որոշման՝ սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տները քանդելու պարտադիր պահանջը, աջակցություն ստացող բոլոր սեփականատերերին տվել էր *կեղծ տեղեկանքներ*՝ նշված բնակելի տների քանդման վերաբերյալ: Դա հիմք է

հանդիսացել նախատեսված ամբողջ գումարի վճարմանը: Բնակելի տուն (բնակարան) ձեռք բերած ութ ընտանիքներից միայն մեկն էր քանդել սողանքային գոտում գտնվող իրեն պատկանող բնակելի տունը, մասնակի քանդված էին 3-ը, 4 ընտանիքներ մինչ օրս բնակվում են այդ վթարային տներում:

Սյունիքի և Կոտայքի մարզպետարանների, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության, Քարահունջի և Ողջաբերդի գյուղապետարանների անբավարար հսկողության և անհետևողականության պատճառով պետական բյուջեից հատկացված գումարների նպատակային օգտագործման արդյունավետություն չի ապահովվել:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակասողանքային առաջնահերթ միջոցառումների ծրագրերով նախատեսված աշխատանքների իրականացումից ակնկալվել էր համակարգել սողանքային տարածքների հետազոտման աշխատանքները, կանխատեսել սողանքային երևույթների զարգացումը, բարձրացնել վնասված տարածքներում շենքերի, հողերի, կենսասպահովման օբյեկտների անվտանգ շահագործման հուսալիությունը:

ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված գումարները հիմնականում ուղղվել են օպերատիվ լուծումներ պահանջող խնդիրների՝ վթարային տներից բնակիչների վերաբնակեցման համար: Չնայած օպերատիվ լուծում պահանջող միջոցառումները նույնպես անհրաժեշտ են, սակայն ինժեներա-երկրաբանական հետազոտություններ չիրականացնելը հանգեցրել է այն բանին, որ տարեցտարի վիճակն ավելի է վատթարանում և առաջացնում է լրացուցիչ չնախատեսված ծախսերի անհրաժեշտություն:

X. Ներքին աուդիտի գործառնությունների իրականացում

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունում ներքին աուդիտի աշխատանքներն իրականացվում են տարեկան ծրագրի հիման վրա, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ֆինանսատնտեսագիտական և հաշվապահական հաշվառման վարչության պետ-գլխավոր ֆինանսիստի կողմից հաստատված, ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի հետ համաձայնեցված:

Նախարարության ներքին աուդիտը իրականացվում է աշխատակազմի գլխավոր աուդիտոր Մ. Մադոյանի կողմից:

23.11.2006թ. հաստատված 2007թ. տարեկան ծրագրով նախատեսվել է ներքին աուդիտ իրականացնել 4 օբյեկտներում, որից փաստացի աուդիտ է իրականացվել երեքում: Աուդիտի չի ենթարկվել կապիտալ շինարարության, կապիտալ նորոգման և նախագծահետազոտական աշխատանքների համար նախատեսված հատկացումների

հաշվին իրականացվող գնումների պատասխանատու ստորաբաժանումը, որը չի համաձայնեցվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության հետ:

Աուդիտորական հաշվետվությունների ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է.

- Չի կատարվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 30.12.2002թ. թիվ 934-Ն հրամանով հաստատված «ՀՀ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ինչպես նաև վերջիններիս ենթակա հիմնարկներում ներքին աուդիտի անցկացման» կարգի 69-րդ կետի պահանջը՝ գլխավոր ֆինանսիստին չի ներկայացվել իրականացված աուդիտների վերաբերյալ եռամսյակային և տարեկան ամփոփ հաշվետվություն:

- Չեն պահպանվել վերոնշյալ հրամանով հաստատված կարգի 39-րդ կետի պահանջները և հաշվետվություններին չեն կցվել աուդիտի իրականացման ընթացքում ստացված տեղեկատվության վերաբերյալ փաստաթղթերը /հիմնադիր փաստաթղթեր, պայմանագրեր, որոշումներ և այլն/:

- Չի կատարվել նաև վերը նշված հրամանի 65-րդ կետի «ը» ենթակետի պահանջը, այն է. աուդիտորական հաշվետվություններում բացակայում է տեղեկատվություն տվյալ ստորաբաժանումում նախկինում կատարված աուդիտների հաշվետվություններում տեղ գտած դիտողությունների ուղղությամբ իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ:

- Վերը նշված երեք օբյեկտներում անցկացված աուդիտի արդյունքում թերություններ կամ խախտումներ չեն արձանագրվել: Հաշվետվություններում /1.5 էջ/ թվարկվել են աուդիտի ենթակա հարցերը և տվյալ օբյեկտի գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերը, իսկ մեկ դեպքում նշվել է նաև տեղեկատվություն՝ գործունեության հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ:

XI. Նախորդ վերահսկողության արդյունքներով արձանագրված թերությունների վերացման ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցառումներ

ՀՀ Ազգային ժողովի վերահսկիչ պալատի կողմից ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը 2006թ. պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի նպատակով հատկացված միջոցների օգտագործման նկատմամբ իրականացրած վերահսկողության արդյունքներով առանձին դեպքերում արձանագրվել են շինարարական աշխատանքների տեխնիկական և հեղինակային հսկողության թույլտվությունների և պայմանագրերի կնքման ուշացման, աշխատանքների կատարումը պայմանագրերով նախատեսված ժամկետների ուշացման, կատարման ժամկետները երկարաձգելու պայմանում տույժերի չհաշվարկման և էլեկտրաէներգիայի ծախսի ոչ ճիշտ հաշվառման փաստեր:

Նախարարությանը առաջարկվել է նաև տեղադրել սպառված էլեկտրաէներգիայի առանձին հաշվիչներ և ըստ նախարարությունների կարգավորել էլեկտրաէներգիայի ծախսի հաշվառումը:

Չնայած նախարարությունը 09.08.2007թ. Վերահսկիչ պալատին ներկայացրած գրությամբ տեղեկացրել է արձանագրված թերություններն ու բաց թողումները բացառելու նպատակով տարվող աշխատանքների և համապատասխան ծառայություններին տրված հանձնարարականների մասին, *սակայն վերջին վերահսկողությամբ պարզվել է, որ նշված թերություններն ու բաց թողումները տեղ են գտել նաև 2007թ.-ին:*

Եզրակացություն

Նախարարության կողմից բավարար հսկողություն չի իրականացվել ծրագրերի իրականացման համար բյուջեից հատկացվող միջոցների պլանավորման, հիմնավորման, նպատակային ու արդյունավետ օգտագործման, ինչպես նաև համապատասխանության նկատմամբ, որի հետևանքով վերահսկողության արդյունքում արձանագրվել են բազմաթիվ խախտումներ և բաց թողումներ: Բացի այդ՝

1. Լիարժեք չեն պահպանվում հատկացված միջոցների վերաբաշխում կատարելու կարգի պահանջները: Վերաբաշխումը կրում է համատարած բնույթ և հիմնավորված չէ:

- Ծախսերի ոչ ճիշտ ձևակերպման հետևանքով արձանագրվել են հաշվետվությունների աղավաղման փաստեր:

- Բյուջետային հայտերը մի շարք դեպքերում չեն կազմվել հիմնավոր հաշվարկների հիման վրա, տեղիք տալով բյուջեից ավելի հատկացումների, այդ թվում միայն «Տրանսպորտային ծառայությունների վճար» հոդվածով այն կազմել է 13,241.3 հազ. դրամ: Հետևաբար, առկա է ծախսերի ոչ ճիշտ պլանավորման խնդիր:

- Լուրջ փաստեր են արձանագրվել նախարարության տրանսպորտային միջոցների աճուրդային վաճառքի գործընթացում: Այսպիսով, հիմնանորոգված և շահագործման վիճակում գտնվող ավտոմեքենաների վերաբերյալ «Ազգ» օրաթերթում հրապարակվել է իրականությանը չհամապատասխանող տեղեկատվություն: Բացի այդ, խախտվել են «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ և 22-րդ հոդվածների պահանջները՝ ավտոմեքենաների հիմնանորոգման վերաբերյալ հրապարակային ծանուցման փոփոխություններ չեն կատարվել, ինչը նպաստել է աճուրդի դրված ավտոմեքենաների վաճառքի գնի նվազեցմանը, իսկ առանձին ավտոմեքենաների վաճառքի գները կազմել են հիմնանորոգման համար ծախսված գումարներից էլ պակաս:

2. Նախագծային և շինարարական աշխատանքների ստուգմամբ պարզվել է, որ.

- Նախագծային կապալառու կազմակերպությունների կողմից պատրաստված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը կազմվել են նորմատիվային բազմաթիվ խախտումներով, անորակ և թերի, ինչն ազդել է նաև օբյեկտների նախահաշվարկային արժեքին:

- Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի փորձաքննություն իրականացնող կազմակերպությունը, հաշվի չառնելով վերը նշված խախտումները, տվել է իր դրական եզրակացությունը:

- Շինարարության թույլտվությունները կամ բացակայում են, կամ տրված են սահմանված կարգի խախտումներով:

- Կապալառու կազմակերպությունների կողմից շինարարական աշխատանքները իրականացվել են նորմատիվային բազմաթիվ խախտումներով, ծավալային հավելագրումով և լուրջ թերություններով, որոնք ժամանակին չեն հայտնաբերվել ու կանխվել տեխնիկական հսկողություն իրականացնող կազմակերպությունների և պատվիրատուի կողմից:

- Վերը նշված փաստերի առկայության պայմաններում իրականացված օբյեկտների շինարարության տվյալ տարվա ծրագրի կամ ամբողջական ծավալի ավարտը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից փաստագրվել է:

- Նախարարության կողմից իրականացված շինարարական աշխատանքներում մեծ տոկոս են կազմում ծավալային հավելագրումները (չկատարված աշխատանքների դիմաց կատարված վճարումներ):

3. «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը թողարկվող ամենամյա Տեղեկագրերում մի շարք շինանյութերի գները միջինացված շուկայականի փոխարեն՝ մեկ, կամ առանձին դեպքերում երկու կազմակերպություններից ստացված գներ նշելով և այդ մասին չտեղեկացնելով նախագծային կազմակերպություններին, վերջիններիս հնարավորություն է տվել նախագծերում նույնպես չնշել, թե հատկապես որ ընկերությունների արտադրանքի օգտագործումն է նախատեսվում նախագծով: Նշվածի հետևանքով կապալառուների համար հնարավորություն է ստեղծվել փաստացի տեղադրել նախատեսվածից զգալի էժան շինանյութեր և պատրաստվածքներ:

4. Քաղաքաշինական պետական տեսչության կողմից լիարժեք չի իրականացվում օրենսդրությամբ իրեն վերապահված գործառնությունները: Այսպես՝

- Պատշաճ ուշադրություն չեն դարձրել կանաչ գոտիների վնասման կանխարգելմանը:

- Չնայած ստուգումների արդյունքում արձանագրված բազմաթիվ խախտումների, ոչ մի պաշտոնատար անձ տեսչության կողմից չի տուգանվել:

- Լուրջ ուշադրություն չեն դարձնում նախագծերի փորձագիտական եզրակացություններին, ինչպես նաև շինարարության որակի վերահսկմանը:

- ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին իրականացվող շինարարությունը չի վերահսկվել պատշաճ մակարդակով:

- Տրված պարտադիր կատարման ցուցումների ընթացքը չի վերահսկվել:

- Առկա են դեպքեր, երբ նմանատիպ խախտումների համար ցուցաբերվել է տարբերակված մոտեցում:

- Տեսչության կողմից չի պլանավորվել տարվա ընթացքում իրականացվող ստուգումների գործընթացը:

- ՀՀ կառավարության 1998թ. հոկտեմբերի 12-ի թիվ 624 որոշումն ուժը կորցրած լինելու պատճառով, տեսչությունն առաջնորդվում է միայն «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքով, որը լիովին չի կարգավորում տվյալ ոլորտը:

3. Լիցենզավորման կենտրոնի աշխատանքների ստուգման արդյունքներ.

- Ինժեներական հետազննում տեսակի լիցենզիաները տրամադրվել են առանց ոլորտների դասակարգման, որի հետևանքով զգալի գումար բյուջե չի մուտքագրվել:

- Հաշվետվությունները կազմված են աղավաղումներով՝ գործող լիցենզիաների փաստացի քանակը պակաս է ներկայացվել շուրջ 12%-ով, «այլ մուտքերի» վերաբերյալ տվյալները հիմնավորված չեն փաստաթղթերով: Նշված անճշտություններն էական ազդեցություն են ունեցել 2008թ. բյուջեի մուտքերի կանխատեսումներին:

- Լիցենզավորմանը ներկայացված անհրաժեշտ փաստաթղթերը թերի են, առանձին դեպքերում խախտվել են լիցենզիայի տրամադրման 30-օրյա ժամկետները, լիցենզավորված անձանց չի տրամադրվել իրավական ակտերի և պարտադիր պահպանման ենթակա նորմերի ու կանոնների ցանկը:

- Լիցենզավորված կազմակերպությունները համալրված չեն համապատասխան մասնագետներով:

- Դեռևս հստակեցված չէ, թե ինչպես պետք է պետական տուրք գանձվի լիցենզիաների այն տեսակներից, որոնք տրամադրված են «հատուկ» ոլորտի համար:

- Քաղաքաշինության բնագավառի լիցենզիաները տրամադրվել են ոչ թե անժամկետ, այլ՝ երեք տարով:

4. Բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով բնակարանային ապահովման ծրագրի իրականացման ընթացքում արձանանագրված թերություններն ու խախտումները հետևյալն են.

- Մինչ բյուջետային տարին ավարտվելը և նշված ծրագրի գծով հնարավոր տնտեսումն առաջանալը, ՀՀ կառավարության տարբեր որոշումներով ծրագրով նախատեսված գումարներից այլ նպատակների կատարմանը և վերոհիշյալ խմբերում չընդգրկված մի շարք ընտանիքների բնակարանային խնդիրների լուծմանն է ուղղվել 1,075,395.0 հազ. դրամ կամ 61.5%-ը, ինչը չէր կարող ապահովել ծրագրով ակնկալվող արդյունավետությունը:

- Վկայագրերի միջոցով ֆինանսական աջակցության տրամադրման նպատակով լիարժեք չեն ուսումնասիրվել շահառուների վերաբերյալ փաստերը, չի ճշտվել ցուցակներում ընդգրկված անձանց սեփականություն ունենալու հանգամանքը,

հասանելիք բնակարանի սենյակների քանակը որոշելու համար պատասխանատու մարմիններից չի ստացվել/ չի պահանջվել համապատասխան տեղեկատվությունը, ինչպես նաև խստորեն չեն պահպանվել ՀՀ կառավարության որոշումներով նախատեսված պահանջները:

- Որոշ դեպքերում բնակարանի գնման վկայագրի արժեքը որոշելիս կիրառվել են այլ համայնքների համար սահմանված գները:

- Գյումրի քաղաքում տեղակայված Ռուսաստանի Դաշնության 102-րդ զինվորական բազայի «Մեծ բերդ» տարածքում գտնվող թիվ 74 շենքում բնակվող 3 ընտանիքների վերաբնակեցումն իրականացնելու ընթացքում Շիրակի մարզպետը ծրագրում ընդգրկել է նշված հասցեում չբնակվող ընտանիքի: Նախարարության կողմից սխալը չի ուղղվել և ձեռք բերված բնակարանի համար վճարվել է 3,334.5 հազ. դրամ:

- Տավուշի մարզի Հաղարծին և Կոտայքի մարզի Ողջաբերդ գյուղերի համայնքների ղեկավարների կողմից վթարային տների քանդման վերաբերյալ կեղծ տեղեկանքներ են տրվել բոլոր շահառուներին, ինչը պատճառ է դարձել որոշմամբ սահմանված պարտադիր պահանջը չկատարելու պարագայում, նախատեսված ամբողջ գումարի վճարմանը:

- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի կողմից ստեղծված հանձնաժողովի և Տավուշի մարզի Հաղարծին համայնքի համայնքապետի կողմից աշխատանքները ոչ բավարար մակարդակով կազմակերպելու և հսկելու պատճառով պետական բյուջից հատկացված գումարների ծախսման արդյունավետություն չի ապահովվել:

- Բազմաթիվ դեպքերում աջակցություն ստացած ընտանիքները սահմանված կարգի համաձայն չեն ներկայացրել զբաղեցրած ոչ հիմնական շինության կամ ժամանակավոր կացարանն ազատելու մասին համայնքի ղեկավարի կողմից տրված տեղեկանքները, սակայն վաճառողին վճարվել է պայմանագրերով նախատեսված ամբողջ գումարը, խախտելով 309-Ն որոշման 34-րդ կետի պահանջը:

- Բնակարանի գնման վկայագրեր են տրամադրվել այն անձանց, ովքեր որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն հաշվառված չեն 01.03.2004 թվականի դրությամբ և իրավունք չեն ունեցել վկայագրի միջոցով բնակարան ձեռք բերել:

- Խախտելով 24.02.2005թ. թիվ 309 որոշման սահմանված կարգի 10-րդ կետի պահանջը աջակցություն ստացող անձանց բնակարանի չափը հաշվարկվել է ընտանիքի անդամների փաստացի թվին համապատասխան, հաշվի չառնելով նախկինում ընտանիքի կողմից զբաղեցրած սենյակների քանակը, այդ պատճառով վճարվել է նախատեսվածից ավելի գումար:

- ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված ծրագրի իրականացումն ապահովող ՀՀ կառավարության թիվ 656-ն և թիվ 912-ն որոշումները կայացվել են

համապատասխանաբար՝ 18.05.2006 և 26.07.2007 թթ., որը ծրագիրը ուշ սկսելու և նախատեսված աշխատանքների ոչ ամբողջ ծավալով կատարման պատճառ է դարձել:

- Վկայագրերի միջոցով աջակցություն ստանալու մասին ծանուցման աշխատանքները մարզպետարանների և քաղաքաշինության նախարարության կողմից հիմնականում իրականացվել են տարեվերջին: Ստեղծված իրավիճակը հանգեցրել է լրացուցիչ ծախսերի, իսկ տրամադրված վկայագրերի միջոցով հնարավոր չէր իրականացնել տարեկան ծրագիրը:

- Մարզպետների կողմից վկայագրերի միջոցով աջակցություն ստանալու մասին ծանուցումը ՀՀ կառավարության թիվ 309-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 3-րդ կետում նշված անձանց չի կատարվել հաստատված ցուցակների հերթականությանը համապատասխան:

- Մարզպետարանի կողմից Գյումրի քաղաքում վկայագրի միջոցով աջակցություն ստացող ընտանիքների վերաբերյալ ցուցակները ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի հաստատման են ներկայացվել միայն սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, երբ բնակարանների գները անհամեմատ ավելի բարձր էին տարեսկզբի գներից, ինչը հանգեցրել է պետական բյուջեից լրացուցիչ միջոցների ծախսմանը: Տարեսկզբին բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակարանների ձևավորված շուկայական միջին գինը 1 քմ համար կազմել է 42.5 հազ. դրամ, տարեվերջին՝ 51.3 հազ. դրամ: Մարզպետարանի կողմից աշխատանքների ձգձգումը հանգեցրել է տարեկան ծրագրի ձախողմանը:

- Ծրագրի կատարման համար հատկացված գումարների չօգտագործված մնացորդը տարեվերջին՝ դեռևս ծրագիրը չավարտված, ուղղվել է պետական բյուջե, հաշվի չառնելով այն հանգամանքը, որ վկայագրերի միջոցով բնակարանների ձեռք բերման ժամկետը սահմանված կարգի համաձայն նախատեսվել է 6 ամիս:

5. Սողանքային գոտիներում գտնվող բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագրում ընդգրկված անձանց վերաբերյալ ներկայացված կեղծ տեղեկատվության հետևանքով, ցուցակներում հայտնվել են ընտանիքներ (և հատկացված միջոցների հաշվին ձեռք բերել բնակարաններ), որոնք չեն համապատասխանում սահմանված չափանիշներին:

6. Թերություններ և բաց թողումներ են արձանագրվել ներքին աուդիտի աշխատանքներում: Տարեկան ծրագիրն ամբողջությամբ չի կատարվել, ինչը չի համաձայնեցվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության հետ: Աուդիտի վերաբերյալ հաշվետվությունները կազմվել են թերի և չեն պահպանվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 30.12.2002թ. թիվ 934-Ն հրամանով հաստատված կարգի պահանջները:

7. Նախարարության կողմից հետևողականություն չի ցուցաբերվել և միջոցներ չեն ձեռնարկվել նախորդ վերահսկողությամբ արձանագրված թերությունների և բաց թողումների վերացման ուղղությամբ:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությունը

1. Բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով բնակարանային ապահովման բնագավառում.

- Հաշվի առնելով բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով բնակարանային ապահովման ծրագրի կարևորությունը, ինչպես նաև իրականացման ընթացքում արձանագրված խախտումներն ու թերությունները, առաջարկվում է ևս մեկ անգամ անդրադառնալ նշված գործընթացի ընդհանուր կանոնակարգման խնդրին և ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ դրանք հետագայում բացառելու, ինչպես նաև ծրագրի իրականացման արդյունավետության ապահովման ուղղությամբ:

- Վերոնշյալ ծրագրի կանոնակարգման շրջանակներում առաջարկվում է ՀՀ մարզպետների կողմից ստեղծել մարզերի անշարժ գույքի շուկայում վաճառվող բնակարանների (բնակելի տների) տեղեկատվական բազա և միջոցներ ձեռնարկվել մարզպետարանների միջև այդ տեղեկատվության փոխանակման համար:

2. Առաջարկվում է նաև ուսումնասիրել սողանքային գուտիներում աջակցություն ստացող ընտանիքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողերի կարգավիճակի և, անհրաժեշտության դեպքում, կատեգորիայի փոփոխման խնդիրները:

3. Քաղաքաշինական պետական տեսչության մասով առաջարկվում է հստակ տարանջատել քաղաքաշինության բնագավառում լիազոր մարմինների գործառնություններն ու պատասխանատվությունը՝ տեսչության կողմից իրականացվող ստուգումների արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով: Այդ տեսանկյունից նպատակահարմար է Քաղաքաշինական պետական տեսչության առանձնացումը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունից /Նախարարությունը պետական բյուջեի միջոցներով իրականացվող մեծ ծավալի շինարարության պատվիրատու է, իսկ տեսչությունը՝ քաղաքաշինության բնագավառում պետական վերահսկողություն իրականացնող միակ մարմինը/:

4. Առաջարկվում է յուրաքանչյուր տարվա պետական բյուջեով օբյեկտների շինարարության (վերանորոգման, վերականգնման և այլն) ծախսերը նախատեսել ոչ թե այդ օբյեկտների մասնակի (փուլային) շինարարության (վերանորոգման, վերականգնման և այլն), այլ այդ օբյեկտների վերջնական (ամբողջական)

շինարարության համար, ինչը հարցականի տակ չի դնի նախորդ փուլում կատարված աշխատանքների համար միջոցների օգտագործման արդյունավետությունը:

5. Առաջարկվում է հսկողություն սահմանել արձանագրված խախտումների արդյունքում հայտնաբերված գումարների և աշխատանքների վերականգնման ուղղությամբ:

ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը

1. Բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգմամբ նախատեսված հոդվածների միջև վերաբաշխում կատարելու վերաբերյալ համաձայնություն տալ բավարար հիմնավորումների առկայության դեպքում:

2. 2008թ. ընթացքում «տրանսպորտային ծառայությունների վճար» հոդվածով նախատեսված ֆինանսավորումից սահմանված կարգով պակասեցնել արձանագրված 8,441.3 հազ. դրամը, այդ թվում 2007թ. ավելի նախատեսված գումարների հաշվին ձեռք բերված և պահեստավորված բենզինի արժեքը՝ գումարով 4,241.3 հազ. դրամ և 2008թ. ավելի նախատեսված 4,200.0 հազ. դրամը:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը

Դեկլարվելով «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ պետբյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումների պահանջներով, առաջարկվում է.

1. Միջոցներ ձեռնարկել ՀՀ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված բոլոր լիազորությունները հստակ և ամբողջական իրագործելու ուղղությամբ:

2. Թույլ չտալ առանձին ծախսային հոդվածներով փաստացի ծախսերի գերազանցում, ՀՀ ֆինանսների նախարարության կենտրոնական գանձապետարան ներկայացվող հաշվետվություններում բացառել անճշտությունները: Բյուջետային հայտերը կազմել բացառապես հիմնավոր հաշվարկներով, որպեսզի բացառվի սահմանված կարգի խախտումներով ծախսային հոդվածների միջև վերաբաշխումը:

3. Գնումներն իրականացնել «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

4. Ծառայողական ավտոմեքենաների քանակը, պահպանման և շահագործման ծախսերը նախատեսել և կատարել ՀՀ կառավարության 17.02.05թ. թիվ 194-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

5. Պատասխանատու պաշտոնատար անձանցից վերականգնել և պետական բյուջե փոխանցել ավտոմեքենաների հիմնանորոգման համար ծախս ձևակերպված 2,114.6 հազ. դրամը:

6. Հանձնարարել նախարարության գլխավոր ատոլիտորին՝ ներքին ատոլիտի աշխատանքների իրականացման ընթացքում խստորեն ղեկավարվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 30.12.04թ. թիվ 934-Ն հրամանով հաստատված «ՀՀ-ում պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ինչպես նաև վերջիններիս ենթակա ներքին ատոլիտի անցկացման կարգի» պահանջներով:

7. Հաշվի առնելով, որ քաղաքաշինության բնագավառում կառավարության քաղաքականության գերակա նպատակը կենսագործունեության բարենպաստ միջավայրի ձևավորումն ու քաղաքաշինական միջոցներով բնակչության կյանքի որակի հետևողական բարելավումն է, իսկ որպես քաղաքաշինության կարևորագույն սկզբունք որդեգրվել է «կանաչ քաղաքաշինությունը», առաջարկվում է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել հաշվետվության մեջ ներկայացված խախտումների բացահայտման և համապատասխան պատժամիջոցների լիարժեք կիրառման խնդիրներին:

8. Ձեռնարկել միջոցներ արձանագրված ծավալագնային հավելագրումները (170,313.3 հազ. դրամ) և տույժերը (6,863.7 հազ. դրամ) բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:

9. Նախագծային աշխատանքների կազմակերպման բնագավառում.

- Միջոցներ ձեռնարկել նախագծային կազմակերպության կողմից թույլ տրված խախտումների դեպքում պատասխանատվություն սահմանելու և կիրառելու ուղղությամբ, մշակել համապատասխան կարգ:

- Նախագծային առաջադրանքը կազմել՝ պարտադիր նշելով օգտագործվող շինարարական նյութերի տեսակը, որակը, ծագումը և այլն:

- Մշակել կապիտալ շինարարության և համապատասխան աշխատանքների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակման գնացուցակները:

- Մշակել շինարարական օբյեկտներում փորձաքննություն իրականացնելու կարգ:

- Մշակել և հաստատել «Գնագոյացման ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գործառնությունները:

10. Տեխնիկական հսկողության բնագավառում.

- Մշակել «Տեխնիկական հսկողության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ,

- Տեխնիկական հսկողությունը դարձնել լիցենզավորման ենթակա գործունեություն:

- Միջոցներ ձեռնարկել տեխնիկական հսկողության լիարժեք իրականացման ուղղությամբ. մասնավորապես՝ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մասնագետներին ներկայացնել պարտադիր որակավորում ստանալու պահանջ

(հատկապես՝ ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին իրականացվող ծրագրերի մասով):

- Բացառել տեխնիկական հսկողության իրականացումն օբյեկտը նախագծող կազմակերպության կողմից:

- Փորձաքննություն անցկացնող անկախ կազմակերպության ընտրությունը պետք է կատարվի պատվիրատուի և վերահսկողի համաձայնությամբ:

- Անկախ մարմնի կողմից կատարվող լաբորատոր փորձարկումների նմուշների ընտրությունը, դրա անցկացման ժամանակը պետք է որոշի տեխնիկական հսկիչը՝ ծավալաբերքում ամրագրված քանակին համապատասխան:

- Վերահսկողություն իրականացնող ցանկացած մարմնի կողմից շինարարության ընթացքում հայտնաբերված ծավալային, որակական և քանակական խախտումների պատասխանատուն տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմինն է: Այս խախտումները վերացվում են տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող կազմակերպության ֆինանսական միջոցների հաշվին:

- Օբյեկտի կառուցման ընթացքում կատարված փոփոխությունները տեխնիկական հսկիչը թույլատրում է կատարել միայն նախագծի հեղինակի գրավոր համաձայնության առկայության դեպքում:

11. Քաղաքաշինական պետական տեսչության մասով.

- Աշխատանքների պլանավորման ընթացքում առաջնահերթ ուշադրություն դարձնել ՀՀ պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող շինարարությանը:

- Պարտադիր հսկողություն իրականացնել նորակառույց բազմաբնակարան շենքերի շինարարությանը:

- Խստացնել հսկողությունը տրված պարտադիր կատարման ցուցումների իրականացման գործընթացի նկատմամբ:

- Առավել հետևողական լինել կանաչ գոտիների վնասման կանխարգելմանն ուղղված աշխատանքներին:

- Բացառել տարեկան գումարային պլանավորումը:

- Ստացված դիմում-բողոքների դեպքում ստուգումներն իրականացնել տեսչության պետի կողմից տրված ըստ անհրաժեշտության ստուգման առաջադրանքների հիման վրա, կազմել արձանագրություններ և կայացնել որոշումներ:

12. Լիցենզավորման բնագավառում.

- Ինժեներական հետազննման բնագավառի լիցենզիաները տրամադրել ըստ ոլորտների՝ յուրաքանչյուր ոլորտի համար ապահովելով սահմանված տարեկան պետական տուրքը:

- Կարգավորել և հստակեցնել բյուջեի տարեկան մուտքերի պլանավորման գործընթացը, տարանջատել պետական տուրքը և այլ մուտքերը:
- Ձեռնարկել միջոցներ՝ ըստ կազմակերպությունների բյուջե մուտքագրված փաստացի գումարների վերաբերյալ հստակ տեղեկատվություն ստանալու ուղղությամբ:
- Հստակեցնել լիցենզիա ստանալու համար անհրաժեշտ գրանցված մասնագետների որակի և թվի նկատմամբ ներկայացվող պահանջները:
- Հստակեցնել լիցենզիաների կասեցման գործընթացը՝ նախօրոք տեղեկացնելով լիցենզավորված անձանց և հիմնվելով փաստացի տվյալների վրա:
- Լիցենզավորման կարգի պահանջների կատարման նպատակով միջոցներ ձեռնարկել լիցենզավորված կազմակերպություններում լիցենզավորման կենտրոնի կողմից ստուգումների իրականացման գործընթացի կազմակերպման ուղղությամբ:
- Համապատասխանեցնել «Լիցենզավորման մասին» և «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքներում ամրագրված լիցենզիայի գործողության ժամկետները:
- «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) կետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում ՀՀ վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ: